

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA PZU GOSPODARSTWO ROLNE PLUS

ustalone uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
nr UZ/77/2024 z dnia 4 kwietnia 2024 r.

Spis treści

ROZDZIAŁ 1 POSTANOWIENIA WSTĘPNE	4	Wyłączenia odpowiedzialności	16
DEFINICJE	4	Suma ubezpieczenia	17
		Zwrot kosztów	17
		Ustalenie odszkodowania	17
ROZDZIAŁ 2 DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE			
BUDYNKÓW ROLNICZYCH DLA ROLNIKÓW	8	ROZDZIAŁ 6 UBEZPIECZENIE BUDOWLI	
Przedmiot ubezpieczenia	8	DLA ROLNIKÓW I FIRM	17
Zakres ubezpieczenia	8	Przedmiot ubezpieczenia	17
Wyłączenia odpowiedzialności	9	Zakres ubezpieczenia	17
Suma ubezpieczenia	11	Wyłączenia odpowiedzialności	18
Zwrot kosztów	11	Suma ubezpieczenia	18
Ustalenie odszkodowania	12	Zwrot kosztów	18
		Ustalenie odszkodowania	18
ROZDZIAŁ 3 DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE			
BUDYNKÓW ROLNICZYCH DLA FIRM	12	ROZDZIAŁ 7 UBEZPIECZENIE ASSISTANCE	
Przedmiot ubezpieczenia	12	DLA ROLNIKÓW	18
Zakres ubezpieczenia	13	Przedmiot ubezpieczenia	18
Wyłączenia odpowiedzialności	13	Zakres ubezpieczenia	19
Suma ubezpieczenia	13	Wyłączenia odpowiedzialności	21
Zwrot kosztów	14		
Ustalenie odszkodowania	14	ROZDZIAŁ 8 POSTANOWIENIA WSPÓLNE	22
ROZDZIAŁ 4 DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE		Postępowanie w razie wypadku ubezpieczeniowego	22
BUDYNKÓW ROLNICZYCH W STADIUM BUDOWY		Zawarcie umowy ubezpieczenia	22
DLA ROLNIKÓW I FIRM	14	Początek i koniec odpowiedzialności PZU	23
Przedmiot ubezpieczenia	14	Składka ubezpieczeniowa	24
Zakres ubezpieczenia	14	Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia	25
Wyłączenia odpowiedzialności	15	Wypłata odszkodowania	25
Suma ubezpieczenia	15	Przejęcie roszczeń na PZU	26
Zwrot kosztów	16	Reklamacje, skargi i zażalenia	26
Ustalenie odszkodowania	16	Postanowienia końcowe	26
ROZDZIAŁ 5 UBEZPIECZENIE OD AWARII URZĄDZEŃ			
TECHNOLOGICZNYCH I AGREGATÓW			
PRĄDOTWÓRCZYCH DLA ROLNIKÓW I FIRM	16		
Przedmiot ubezpieczenia	16		
Zakres ubezpieczenia	16		

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	<p>Postanowienia wstępne: § 1 ust. 6, § 2</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych dla rolników: § 3 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1 i 2, § 5, § 7, § 8, § 9 ust. 1–8, ust. 9 pkt 1</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych dla firm: § 10 ust. 1 i 2, § 11 ust. 1 i 2, § 13, § 14, § 15</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm: § 16 ust. 1 i 2, 4–6, § 17, § 18 ust. 1–2, § 20, § 21, § 22</p> <p>Ubezpieczenie od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm: § 23 ust. 1–3, § 24, § 26, § 27, § 28</p> <p>Ubezpieczenie budowli dla rolników i firm: § 29 ust. 1 i 2, § 30 ust. 1, 2 i 4, § 32, § 33, § 34</p> <p>Ubezpieczenie assistance dla rolników: § 35 ust. 1–3 i 5, § 36</p> <p>Postanowienia wspólne: § 38, § 39 ust. 2–4, § 41, § 42, § 45, § 46, § 48</p>

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
<p>Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia</p>	<p>Postanowienia wstępne: § 1 ust. 6, § 2</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych dla rolników: § 3 ust. 3, § 4 ust. 3, § 5 ust. 2, § 6, § 7 ust. 9, § 9 ust. 9 pkt 2 i ust. 10</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych dla firm: § 10 ust. 3, § 11 ust. 3, § 12, § 13 ust. 10, § 14, § 15</p> <p>Dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm: § 16 ust. 3, § 18 ust. 3 i 4, § 19, § 20 ust. 11, § 21, § 22</p> <p>Ubezpieczenie od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm: § 23 ust. 4, § 25, § 26 ust. 8, § 27, § 28</p> <p>Ubezpieczenie budowli dla rolników i firm: § 29 ust. 3, § 30 ust. 3–5, § 31, § 32 ust. 8, § 33, § 34</p> <p>Ubezpieczenie assistance dla rolników: § 35 ust. 4, § 36 ust. 7 i 8, § 37</p> <p>Postanowienia wspólne: § 38, § 39 ust. 2–5, § 41, § 42, § 45, § 46, § 47</p>

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Ogólne Warunki Ubezpieczenia PZU Gospodarstwo Rolne Plus (zwane dalej „**OWU**”) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (zwany dalej „**PZU**”), w których ochroną ubezpieczeniową obejmowane jest mienie wchodzące w skład gospodarstwa rolnego.
  2. Umowa ubezpieczenia może być zawarta w zakresie następujących ubezpieczeń:
    - 1) dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników;
    - 2) dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm;
    - 3) dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm;
    - 4) ubezpieczenia od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm;
    - 5) ubezpieczenia budowlą dla rolników i firm;
    - 6) ubezpieczenia assistance dla rolników.
  3. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.
  4. PZU zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Jeśli PZU nie dopełni tego obowiązku, nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Tego przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia, które są zawierane w drodze negocjacji.
  5. W relacjach z konsumentem PZU stosuje język polski.
  6. W sprawach nieuregulowanych w OWU, do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
- c) posąg, grill murowany, fontannę, studnię, saunę ogrodową, domek do apiterapii, odkryty basen, pergole, altankę, śmietnik, wyposażenie placów zabaw,
  - d) szambo, przydomową oczyszczalnię ścieków,
  - e) podziemny system automatycznego nawadniania ogrodu, ze zraszaczami wynurzalnymi,
  - f) zbiornik na gaz lub zbiornik na paliwo płynne, bez zawartości,
  - g) urządzenia OZE (Odnawialnych Źródeł Energii), w tym:
    - pompę ciepła, panel fotowoltaiczny, kolektor słoneczny, turbinę wiatrową,
    - zbiornik do przechowywania biomasy pochodzącej z gospodarstwa rolnego, w tym płynnych odchodów zwierzęcych, zbiornik fermentacji, techniczny kontener zawierający między innymi kogenerator, stanowiące elementy mikrobiogazowni rolniczej,
  - h) stacjonarny agregat prądotwórczy,
  - i) silos,
  - j) rynny do uprawy truskawek,
  - k) tunel foliowy z folią nie przekraczającą w dacie zawierania umowy ubezpieczenia wieku:
    - 3 lat w odniesieniu do tuneli foliowych na uprawy sezonowe,
    - 7 lat w odniesieniu do tuneli foliowych całorocznych,
  - l) hałą lukową krytą blachą lub plandeką,
  - m) hałą namiotową o ścianach i pokryciu dachowym, wykonanych z plandeki,
  - n) płyty do składowania obornika,
  - o) stacjonarną wagę samochodową najazdową,
  - p) kolumnowe suszarnie dla zbóż, kukurydzy,
  - q) konstrukcję chmielnika z siatkami, konstrukcję przeciwgradową z siatkami,
  - r) karuzelę dla koni;
- za budowlę uważa się również kontener biurowy, kontener mieszkalny, kontener magazynowy, suszarnię kontenerową dla tytoniu, ziół, warzyw, owoców, kontener chłodniczy;

- 4) **budynek rolniczy** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach, wraz z wbudowanymi lub zamontowanymi na stałe instalacjami i stałymi elementami budynku rolniczego, stanowiący całość techniczno-użytkową:
  - a) dom jednorodzinny,
  - b) dom wielorodzinny,
  - c) budynek biurowy,
  - d) budynek gospodarczy,
  - e) budynek wielofunkcyjny,
  - f) chlewnia,
  - g) dom letniskowy,
  - h) drwalnia,
  - i) garaż,
  - j) kurnik,
  - k) kurnik fermowy,
  - l) magazyn,
  - m) obora,
  - n) pawilon,
  - o) pieczarkarnia,
  - p) przechowalnia owoców i warzyw,
  - q) stajnia,
  - r) pozostały budynek fermowy,
  - s) pozostały budynek inwentarski,
  - t) stodoła,
  - u) szklarnia– bez względu na powierzchnię zabudowy tych budynków; za budynek rolniczy uważa się również szopę i wiatę;

DEFINICJE

§ 2

Przez użyte w OWU pojęcia, należy rozumieć:

- 1) **agregat prądotwórczy** – urządzenie do wytwarzania energii elektrycznej; za agregat prądotwórczy uważa się również kogenerator na biogaz stanowiący wyposażenie mikrobiogazowni rolniczej, służący do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła;
- 2) **awaria** – nagle, niespodziewane i niezależne od człowieka uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia wynikające z przyczyny wewnętrznej w stosunku do tego przedmiotu ubezpieczenia, które powoduje zaprzestanie jego działania lub nieprawidłowe działanie;
- 3) **budowla** – obiekt budowlany, niebędący budynkiem rolniczym, wraz z wbudowanymi lub zamontowanymi na stałe instalacjami i stałymi elementami budowli, trwale związany z gruntem, stanowiący całość techniczno-użytkową; za budowle uważa się w szczególności obiekty małej architektury oraz obiekty wykorzystywane w rolnictwie, w tym:
  - a) ogrodzenie wraz z bramą i furtką,
  - b) nawierzchnię placów i podjazdów,

- 5) **dach** – górną, najwyższą część budynku służącą między innymi zabezpieczeniu budynku przed wpływami atmosferycznymi, składająca się z konstrukcji nośnej i pokrycia dachowego;
- 6) **deratyzacja** – zwalczanie za pomocą środków chemicznych, fizycznych lub biologicznych szkodliwych gryzoni, w tym szczurów i myszy;
- 7) **domownik rolnika** – osoba bliska rolnika, która:
- pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym albo
  - nie pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, ale z nim mieszka;
- 8) **firma** – podmiot prowadzący działalność gospodarczą w rolnictwie nie będący rolnikiem;
- 9) **gospodarstwo rolne** – znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą;
- 10) **instalacje** – wszelkie instalacje traktowane jako zespoły połączonych ze sobą przewodów, rur lub innych elementów, służące do zaopatrzenia i prawidłowej eksploatacji budynku rolniczego lub budowli, wbudowane lub zamontowane na stałe wewnątrz budynku rolniczego lub budowli lub na budynku rolniczym lub na budowli, w tym instalacje:
- wodne, w tym centralnego ogrzewania,
  - elektryczne, w tym sygnalizacji pożaru, monitorująco-sterujące,
  - kanalizacyjne,
  - gazowe,
  - centralnego odkurzenia,
  - technologiczne, w tym dla karmienia w postaci np. paszociągu spiralnego, dla dojenia w postaci np. rurociągów mlecznych,
  - solarne wypełnione płynem solarnym; w skład instalacji wchodzi również osprzęt na niej zamontowany, w tym w postaci:
    - gniazd elektrycznych i wyłączników, falowników, naciśniętych małowadliwych stacji ładowania prądem samochodów elektrycznych, domowych magazynów energii fotowoltaicznej – w odniesieniu do instalacji elektrycznej,
    - filtrów i wodomierzy – w odniesieniu do instalacji wodnej;
 za instalacje uważa się również podziemne instalacje kanalizacyjne lub wodne w przydomowej oczyszczalni ścieków lub w automatycznym nawadnianiu ogrodów; za instalacje nie uważa się odbiorników instalacji, w tym baterii, kranów, zlewów, umywalk, wanien – w odniesieniu do instalacji wodnej i kanalizacyjnej;
- 11) **materiały i zapasy** – przedmioty związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego, w tym części zamienne do sprzętu rolniczego, grzyby i grzybnie oraz przedmioty związane z ich produkcją, materiały budowlane, materiały opałowe, paliwa, nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, przedmioty związane z produkcją fermową, przedmioty związane z produkcją w szklarniach, namiotach i tunelach foliowych, opakowania do produktów rolnych, klatki dla zwierząt nie zamontowane na stałe, pasze, odżywki dla zwierząt gospodarskich, rowery, sprzęt turystyczny i sportowy, wózki inwalidzkie;
- 12) **miejsce ubezpieczenia** – adres podany w umowie ubezpieczenia wskazujący lokalizację gospodarstwa rolnego, pod którym znajduje się przedmiot ubezpieczenia;
- 13) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, brat, siostra, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 14) **pustostan** – budynek, który nie jest zamieszkały ani w inny sposób wykorzystywany;
- 15) **rolnik** – rolnik w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych;
- 16) **rumochości domowe** – mienie ruchome, w tym:
- meble, urządzenia gospodarstwa domowego, elementy dekoracji wnętrz, sprzęt audiowizualny, z wyłączeniem umieszczonych w stałej zabudowie lub zamontowanych na stałe,
  - odzież i inne przedmioty osobistego użytku, zapasy gospodarstwa domowego, sprzęt ogrodniczy, części zamienne do samochodów i motocykli, wózki dziecięce, rośliny doniczkowe;
- 17) **stałe elementy budowli** – niebędące instalacjami części budowli wbudowane lub zamontowane na stałe wewnątrz budowli lub na budowli;
- przykładowymi stałymi elementami budowli są:
- w odniesieniu do silosa – drabinki, odbiorniki instalacji elektrycznej w postaci wentylatorów, czujników pomiaru temperatury, mierników wagi,
  - w odniesieniu do ogrodzenia – skrzynka na listy, tynki elewacyjne, odbiorniki instalacji elektrycznej w postaci domofonu, automatyki bramy wjazdowej, oświetlenia zewnętrznego;
- 18) **stałe elementy budynku rolniczego** – niebędące instalacjami części budynku rolniczego wbudowane lub w stałej zabudowie lub zamontowane na stałe wewnątrz budynku rolniczego lub na budynku;
- przykładowymi stałymi elementami budynku rolniczego są:
- antresole, kominki, schody, podwieszane sufity, wewnętrzne ścianki działowe o dowolnej konstrukcji, zabudowa tarasu, zabudowa ogrodu zimowego,
  - kraty, żaluzje, rolety,
  - meble, w tym szafy wnękowe, meble kuchenne,
  - okna łącznie ze szkleniem, zamknięciami i ościeżnicami, drzwi z futrynami i zamkami, lustra, parapety,
  - rynny i rury spustowe,
  - tynki wewnętrzne i elewacyjne, powłoki malarskie, okładziny sufitów, ścian, podłóg, schodów,
  - odbiorniki instalacji wodno-kanalizacyjnej: baterie, krany, zlewy, umywalki, wanny, miski ustępowe, bidety, kabiny prysznicowe, brodziki,
  - odbiorniki instalacji elektrycznej:
    - zewnętrzne oświetlenie na budynku, sprzęt RTV, kuchnie elektryczne, lodówki, piec elektryczny c.o.,
    - urządzenia technologiczne, w tym: urządzenia do karmienia, dojenia, usuwania obornika, schładzania mleka, zbioru jaj, sortowania, pakowania, utrzymania właściwej temperatury i wilgotności w obiekcie (nagrzewnice, wentylatory, kurтины cieniujące i inne), szafy sterownicze,
  - odbiornik instalacji gazowej w postaci kuchni gazowej, pieca c.o. na gaz,
  - odbiorniki instalacji technologicznej w postaci karmików zainstalowanych na rurze paszociągu spiralnego w fermowej hodowli drobiu,
  - urządzenia OZE zamontowane na budynku rolniczym: pompy ciepła, kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, turbiny wiatrowe dachowe,

- l) przegrody legowiskowe, bramki przepędowe, kojce, koryta, drabiny paszowe, podłogi rusztowe, fasady boksów dla koni, ściany działowe boksów dla koni, m) agregaty prądotwórcze;
- 19) **stan surowy otwarty** – stan, w którym budynek posiada fundamenty, ściany nośne i działowe, przewody kominowe, stropy, a także więźbę i pokrycie dachu oraz ewentualnie schody, a nie posiada drzwi zewnętrznych i okien;
- 20) **stan surowy zamknięty** – stan, w którym budynek posiada kompletną konstrukcję nośną, dach, stropy, przewody kominowe, okna, drzwi zewnętrzne oraz bramę garażową jeśli w bryle budynku zaplanowano garaż;
- 21) **stopień zużycia technicznego** – wskaźnik zużycia przedmiotu ubezpieczenia, który wynika w szczególności z okresu eksploatacji tego przedmiotu, trwałości zastosowanych materiałów, przeznaczenia użytkowego tego przedmiotu, prowadzonej gospodarki remontowej;
- 22) **szkoda** – uszkodzenie, zniszczenie lub utrata przedmiotu ubezpieczenia, z wyłączeniem utraconych korzyści, które można by osiągnąć, gdyby nie doszło do uszkodzenia, zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia;
- 23) **ubezpieczający** – podmiot, który zawarł z PZU umowę ubezpieczenia;
- 24) **ubezpieczony:**
- w dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla rolników, dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm, dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm, ubezpieczeniu budowlu dla rolników i firm, ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm – właściciel ubezpieczonego mienia,
  - w ubezpieczeniu assistance – rolnik wskazany w umowie ubezpieczenia oraz domownik tego rolnika;
- 25) **udział własny** – wyrażona procentowo w stosunku do wartości szkody kwota pomniejszająca odszkodowanie, stanowiąca ryzyko własne ubezpieczonego;
- 26) **umowa ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia, do której zastosowanie mają OWU;
- 27) **umowa ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych** – umowa ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych określona w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych;
- 28) **urządzenia technologiczne** – zamontowane na stałe w budynkach rolniczych urządzenia wykorzystywane w produkcji rolnej, w tym hodowli fermowej zwierząt (drobiu, trzody, bydła), w hodowli koni, w produkcji szklarniowej, w przechowalniach owoców i warzyw, w wylęgarniach drobiu;
- 29) **ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych** – ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych;
- 30) **wartość nowa** – wartość przedmiotu ubezpieczenia nie uwzględniająca stopnia jego zużycia technicznego;
- 31) **wartość rzeczywista** – wartość przedmiotu ubezpieczenia pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
- 32) **wypadek ubezpieczeniowy:**
- w dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla rolników, dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm, dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm, ubezpieczeniu budowlu dla rolników i firm, w zależności od ustalonego w OWU dla danego ubezpieczenia zakresu ubezpieczenia – powodujące
- szkodę w ubezpieczonym mieniu, niezależne od woli rolnika lub ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym w postaci zdarzenia losowego określonego w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych lub w postaci zdarzenia dodatkowego,
- w ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych – awaria urządzenia technologicznego lub agregatu prądotwórczego określona w § 24,
  - w ubezpieczeniu assistance – zdarzenie stanowiące podstawę organizacji usług assistance określone w § 36;
- 33) **zabezpieczenia przeciwkradzieżowe:**
- alarm – elektroniczny system wizualno-dźwiękowy o działaniu lokalnym lub z powiadamianiem stałego adresu alarmu, ubezpieczonego lub osoby odpowiedzialnej za odbiór sygnału alarmu skutkujące podjęciem działań interwencyjnych,
  - monitoring terenu – całodobowe monitorowanie terenu przez firmę specjalizującą się w ochronie mienia, w szczególności z wykorzystaniem kamer i patrolu interwencyjnego, na podstawie umowy o świadczenie takiej usługi,
  - drzwi antywłamaniowe – drzwi, które w chwili zakupu miały atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - kraty – kraty zamontowane na oknach, drzwiach balkonowych, tarasowych lub innych częściach oszklonych,
  - monitoring budynku – system antywłamaniowy, który wywołuje alarm w firmie specjalizującej się w ochronie mienia i zapewnia dojazd patrolu interwencyjnego na miejsce zdarzenia w czasie nie dłuższym niż 15 minut od momentu odebrania zgłoszenia, na podstawie umowy o świadczenie takiej usługi,
  - okna atestowane – okna, przeszklone drzwi balkonowe lub tarasowe, które w chwili zakupu miały atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - zamek atestowany – zamek lub wkładka w drzwiach zewnętrznych, które w chwili zakupu miały atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - zamek mechaniczno-elektroniczny, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego,
  - zamek wielopunktowy – zamek, który powoduje ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach,
  - zamek wielozastawkowy – zamek, który ma przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka (liczbę zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu),
  - żałuzje antywłamaniowe – zamontowane na oknach, drzwiach balkonowych, tarasowych lub innych częściach oszklonych żaluzje, które w chwili zakupu miały atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - klódka wielozastawkowa,
  - elektroniczny system zamykania bramy garażowej,
  - elektroniczny system zamykania bramy ogrodzeniowej;
- 34) **zdarzenie dodatkowe:**
- deszcz** – opad deszczu bez względu na współczynnik wydajności; w przypadku wątpliwości dotyczących wystąpienia tego zdarzenia, bierze się pod uwagę stan

- faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadcząca wyraźnie o działaniu deszczu,
- b) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia przez osoby trzecie, także w związku z:
- dokonaniem kradzieży z włamaniem stałych elementów objętej odpowiedzialnością na podstawie umowy ubezpieczenia,
  - interwencją organów ścigania lub straży pożarnej; za dewastację nie uważa się graffiti określonego w lit. e,
- c) **dym i sadza** – zawieszona cząsteczek, będąca bezpośrednim skutkiem:
- spalania, która nagle wydobywa się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi oraz przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych lub
  - ognia, niezależnie od miejsca jego powstania,
- d) **działanie dzikich zwierząt** – uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia przez zwierzęta wolno żyjące, nieudomowione, żyjące w warunkach niezależnych od człowieka,
- e) **graffiti** – wykonanie na przedmiocie ubezpieczenia napisów, rysunków lub symboli, w tym zabrudzenie przedmiotu ubezpieczenia farbą lub inną substancją, bez zgody i wiedzy ubezpieczonego,
- f) **huk ponaddzwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny, który porusza się z prędkością większą od prędkości dźwięku,
- g) **kradzież z włamaniem stałych elementów** – dokonanie zaboru zamontowanych na stałe wewnątrz budynku lub budowli stałych elementów:
- po uprzednim usunięciu przez sprawcę zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, określonych w pkt 33, w sposób pozostawiający ślady stanowiące dowód użycia siły, lub
  - po otwarciu wejścia do budynku lub budowli za pomocą narzędzi lub podrobionego lub dopasowanego klucza, albo klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek kradzieży z włamaniem do innego pomieszczenia lub pojazdu albo wskutek rabunku;
- za kradzież z włamaniem stałych elementów uważa się również zabór stałych elementów zamontowanych na stałe na budynku lub na budowli; z tytułu zajścia tego zdarzenia dodatkową ochroną PZU objęta jest wyłącznie szkoda w postaci utraty stałych elementów,
- h) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie niszczące działanie ciężaru śniegu lub lodu na przedmiot ubezpieczenia,
- i) **opad** – woda pochodząca z topniejącego: śniegu, lodu lub gradu, powodująca zalanie przez dach,
- j) **pęknięcie mrozowe** – uszkodzenie spowodowane mrozem, polegające na pęknięciu znajdujących się wewnątrz budynku lub budowli instalacji wodno-kanalizacyjnej (w tym instalacji c.o.) lub instalacji technologicznej lub ich odbiorników, powodujące zalanie przedmiotu ubezpieczenia; w przypadku wystąpienia pęknięcia mrozowego ochroną PZU objęta jest wyłącznie szkoda w postaci zalania przedmiotu ubezpieczenia,
- k) **podtopienie opadowe lub roztopowe** – zalanie terenów w wyniku:
- deszczu bez względu na jego współczynnik wydajności lub
  - spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i falistych lub
  - szybko topniejących mas śniegu,
- l) **powódź zwyczajna lub sztormowa** – zalanie terenów w następstwie podniesienia się:
- poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
  - poziomu morskich wód przybrzeżnych,
- m) **przebiecie** – nagły i krótkotrwały wzrost napięcia:
- w instalacji elektrycznej, w tym w instalacji niskopodłogowej: sygnalizacji pożaru, sygnalizacji włamania, monitorująco – sterującej, lub
  - w odbiornikach tych instalacji (urządzeniach elektrycznych) zamontowanych na stałe,
- n) **stuczenie** – pęknięcie lub rozbitcie, na stałe zamontowanych lub wbudowanych: drzwi szklanych, wewnętrznych lub zewnętrznych szyb w stolarcze drzwiowej, okiennej, dachowej, luster, szklanych lub z tworzyw sztucznych osłon lub drzwi kabiny prysznicowej lub wanny, elementów szklanych stanowiących składową część mebli w zabudowie, szklanych, ceramicznych lub kamiennych lub z konglomeratu blatów, parapetów wewnętrznych, szklanych lub kamiennych okładzin ścian lub słupów lub filarów, płyt kuchennych ceramicznych lub indukcyjnych, szyb kominkowych, szyb zabudowanych piekarników i kuchenek mikrofalowych, szklanych balustrad, akwariów i terrariów, szklanej lub wykonanej z tworzyw sztucznych zabudowy balkonu, tarasu i loggi; ryzykiem tym objęte są także elementy konstrukcyjne stolarki okiennej, drzwiowej i kabin prysznicowych, jeśli nie ma technologicznej możliwości wymiaru stłuczonego elementu bez naruszenia konstrukcji, w której ten element jest osadzony,
- o) **trzęsienie ziemi** – naturalne, gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej,
- p) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie pojazdu, jego części lub przewożonego w nim ładunku w przedmiot ubezpieczenia,
- q) **upadek drzew i innych obiektów** – niebędący następstwem działalności człowieka upadek drzew, masztów, słupów energetycznych, wolnostojących kominów, latarni, sztyldów reklamowych lub oderwanie się i upadek ich części na przedmiot ubezpieczenia,
- r) **wiatr** – wiatr bez prognozy minimalnej prędkości, którego działanie wyrządza szkody; wystąpienie wiatru stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie,
- s) **zalanie** – zalanie przedmiotu ubezpieczenia w następstwie niezamierzonego i niekontrolowanego wydostania się wody, innych cieczy lub pary wskutek:
- awarii instalacji wodnej (w tym centralnego ogrzewania), instalacji technologicznej lub solarnej lub zamontowanych na stałe odbiorników tych instalacji, z wyłączeniem awarii powstałej wskutek korozji takiej instalacji lub takich odbiorników,
  - stłuczenia lub uszkodzenia zamontowanego na stałe akwarium lub terrarium,
  - uruchomienia się tryskaczy lub zraszaczy, stanowiących wyposażenie przeciwpożarowe obiektów,
  - cofnięcia się ścieków z sieci kanalizacyjnej,
  - nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub zaworów w instalacji wodnej;
- z tytułu zajścia tego zdarzenia dodatkową ochroną PZU objęta jest wyłącznie szkoda w postaci zalania przedmiotu ubezpieczenia,

- t) inne zdarzenie niż określone w lit. a–s, inne niż określone w pkt 35 oraz inne niż objęte wyłączeniami odpowiedzialności określonymi w § 6;
- 35) **zdarzenie losowe określone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych:**
- deszcz nawalny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4,
  - eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprężenia się w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników; warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnienia; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym,
  - grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu,
  - huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu,
  - lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie ze zboczy górskich lub falistych: mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota,
  - obsunięcie się ziemi** – zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
    - zapadanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie,
    - usuwanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach,
  - ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile,
  - opad śniegu** – opad śniegu przekraczający 85% wartości charakterystycznej (normowej) obciążenia śniegiem gruntu, właściwej dla strefy, w której znajduje się przedmiot ubezpieczenia, określonej według obowiązującej normy polskiej „Obciążenie śniegiem”; warunkiem uznania szkody za spowodowaną opadami śniegu jest, aby przynajmniej jedna stacja meteorologiczna Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, zlokalizowana na terenie tej samej strefy lub strefy o niższej wartości charakterystycznej obciążenia śniegiem w promieniu 100 km od przedmiotu ubezpieczenia, zmierzyła ciężar pokrywy śnieżnej przekraczający 85% wartości charakterystycznej (normowej) właściwej dla miejsca lokalizacji przedmiotu ubezpieczenia,
  - piorun** – uderzenie pioruna,
  - podtopienie** – zalanie terenów w wyniku deszczu nawalnego lub spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i falistych,
  - powódź** – zalanie terenów w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
  - tąpnięcie** – wstrząsy podziemne, spowodowane pęknięciem skał, wywołane naruszeniem równowagi sił w tych skałach,

- m) **upadek statku powietrznego** – katastrofa bądź przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku
- przy czym wystąpienie zdarzeń losowych, o których mowa w lit. a, c, d, h, j, k, ustala się w oparciu o informacje uzyskane z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej; w przypadku braku możliwości uzyskania odpowiednich informacji przyjmuje się stan faktyczny i rozmiar szkód świadczący o działaniu tych zjawisk.

ROZDZIAŁ 2

DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE BUDYNKÓW ROLNICZYCH DLA ROLNIKÓW

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

- Z zastrzeżeniem ust. 3, przedmiotem dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników mogą być następujące budynki rolnicze wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, usytuowane w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia:
  - budynek rolniczy objęty zawartą z PZU umową ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych na sumę ubezpieczenia odpowiadającą wartości rzeczywistej tego budynku, gdy stopień zużycia technicznego tego budynku na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza:
    - 50% – w odniesieniu do domów jednorodzinnych i budynków biurowych,
    - 20% – w odniesieniu do pozostałych rodzajów budynków rolniczych;
 budynek ten może być objęty ochroną ubezpieczeniową w zakresie ryzyk, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;
  - budynek rolniczy objęty zawartą z PZU umową ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych inny niż określony w pkt 1; budynek ten może być objęty ochroną ubezpieczeniową w zakresie ryzyk, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2.
- Przedmiotem ubezpieczenia mogą być budynki rolnicze:
  - użytkowane;
  - nieużytkowane będące w stanie surowym zamkniętym albo otwartym.
- Przedmiotem ubezpieczenia nie mogą być:
  - pustostany;
  - budynki przeznaczone do rozbiórki lub znajdujące się w trakcie rozbiórki;
  - budynki, których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia przekracza 80%, z zastrzeżeniem pkt 4;
  - szklarnie, których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia przekracza 40%.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

- PZU odpowiada za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
- Z zastrzeżeniem ust. 3 oraz § 6, zakresem ubezpieczenia objęte są:
  - w ubezpieczeniu budynku rolniczego, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 – szkody powstałe wskutek zdarzeń losowych określonych w ustawie o ubezpieczeniach

obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych zgodnie z **Tabełą nr 1**, w wysokości różnicy między wysokością odszkodowania ustalonego w wartości nowej a wysokością odszkodowania należnego z umowy ubezpieczenia obowiązkowego tego budynku (**Wariant ubezpieczenia IA**) oraz szkody powstałe wskutek zdarzeń dodatkowych zgodnie z **Tabełą nr 2 (Wariant ubezpieczenia IB)**;

- 2) w ubezpieczeniu budynku rolniczego, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 – szkody powstałe wskutek zdarzeń dodatkowych zgodnie z **Tabełą nr 2 (Wariant ubezpieczenia IB)**).
3. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody w stałych elementach budynków rolniczych w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych powstałe wskutek zdarzenia dodatkowego określonego w § 2 pkt 34 lit. t.

Tabela nr 1

Zakres ubezpieczenia dla Wariantu ubezpieczenia IA

1.	deszcz nawalny
2.	eksplozja
3.	grad
4.	huragan
5.	lawina
6.	obsunięcie się ziemi
7.	ogień
8.	opad śniegu
9.	porun
10.	podtopienie
11.	powódź
12.	tąpnięcie
13.	upadek statku powietrznego

Tabela nr 2

Zakres ubezpieczenia dla Wariantu ubezpieczenia IB i Wariantu ubezpieczenia II

1.	deszcz
2.	dewastacja
3.	dym i sadza
4.	działanie dzikich zwierząt
5.	graffiti
6.	huk ponaddzwiękowy
7.	kradzież z włamaniem stałych elementów
8.	napór śniegu lub lodu
9.	opad
10.	pęknięcie mrozowe
11.	podtopienie opadowe lub roztopowe
12.	powódź zwyczajna lub sztormowa
13.	przepięcie
14.	stłuczenie
15.	trzęsienie ziemi
16.	uderzenie pojazdu

Zakres ubezpieczenia dla Wariantu ubezpieczenia IB i Wariantu ubezpieczenia II

17.	upadek drzew i innych obiektów
18.	wiatr
19.	zalanie
20.	inne zdarzenia zgodnie z § 2 pkt 34 lit. t – nie dotyczy stałych elementów budynków rolniczych w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych

4. Określona w umowie ubezpieczenia data końca okresu ubezpieczenia nie może przypadać później niż data końca odpowiedzialności w umowie ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych.

§ 5

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, po zastosowaniu zwyczki w składce ubezpieczeniowej, ochroną ubezpieczeniową w ubezpieczeniu danego budynku rolniczego wskazanego w umowie ubezpieczenia mogą być objęte szkody powstałe wskutek:
  - 1) naruszenia przez rolnika lub domownika rolnika, w wyniku rażącego niedbalstwa, obowiązków, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 2, lub
  - 2) pozostawienia przez rolnika lub domownika rolnika, w wyniku rażącego niedbalstwa:
    - a) włączonych do instalacji elektrycznej przenośnych urządzeń do ogrzewania pomieszczeń, urządzeń do prasowania, pielęgnacji włosów, podgrzewania żywności lub wody, ładowarek (w tym do laptopów lub telefonów komórkowych), frytkownicy, grilli elektrycznych, lampek choinkowych,
    - b) naczynia służącego do podgrzewania żywności lub wody na włączonym palniku kuchenki gazowej,
    - c) niewygaszonego kominka z otwartym paleniskiem.
2. PZU ponosi odpowiedzialność z tytułu szkód, o których mowa w ust. 1, powstałych wskutek zajścia wyłącznie dwóch wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie przez ubezpieczonego lub osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, a w przypadku gdy ubezpieczonym jest rolnik, przez tego rolnika lub przez domownika tego rolnika;
  - 2) wyrządzone umyślnie przez rolnika, w którego posiadaniu jest budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia lub domownika rolnika;
  - 3) wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa przez ubezpieczonego lub osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, a w przypadku, gdy ubezpieczonym jest rolnik, przez tego rolnika lub przez domownika tego rolnika, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem § 5;
  - 4) wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa przez rolnika, o którym mowa w pkt 2, lub domownika tego rolnika, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem § 5;
  - 5) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, strajków, zamieszek, aktów terroryzmu, aktów sabotażu;

- 6) powstałe w instalacjach podziemnych, w tym w instalacjach wodnych, elektrycznych, kanalizacyjnych, gazowych; wyłączenie to nie dotyczy podziemnych instalacji kanalizacyjnych lub wodnych stanowiących elementy przydomowych oczyszczalni ścieków lub automatycznego nawadniania ogrodów;
  - 7) powstałe wskutek zanieczyszczenia środowiska (powietrza, wody lub gruntu);
  - 8) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej;
  - 9) powstałe wskutek decyzji administracyjnej organów Państwa;
  - 10) polegające na utracie korzyści przez ubezpieczonego, w tym utracie dochodu;
  - 11) wynikające z błędów w sztuce budowlanej, błędów wykonawczych, prowadzenia prac budowlanych bez stosownych pozwoleń;
  - 12) wynikające z prowadzenia prac budowlanych lub montażowych po dokonaniu nieuprawnionych zmian w projekcie;
  - 13) powstałe wskutek naturalnego osiadania;
  - 14) w postaci zawiłocenia lub zagrzybienia pomieszczeń, przenikania wód gruntowych, chyba że jest to następstwem wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego w postaci powodzi lub powodzi zwyczajnej lub sztormowej;
  - 15) powstałe wskutek przemarzania;
  - 16) powstałe wskutek zabrudzenia, odbarwienia, odspojenia tynków elewacyjnych na skutek:
    - a) obłania wodą lub inną cieczą przez jadący pojazd,
    - b) działania ptaków;
  - 17) wynikłe z naturalnego starzenia się przedmiotu ubezpieczenia, w wyniku którego przedmiot ubezpieczenia uległ między innymi zawałeniu, zabrudzeniu, odbarwieniu, odkształceniu, deformacji, zarysowaniu, odspojeniu, korozji;
  - 18) polegające na utracie gazu, wody, z zastrzeżeniem § 8 ust. 1 pkt 4;
  - 19) spowodowane przez zwierzęta domowe należące do ubezpieczonego lub rolnika;
  - 20) polegające na naprawie objętej gwarancją producenta;
  - 21) powstałe w bezpiecznikach, sztucznych źródłach światła: żarówkach, świetłówkach, halogenach, LED-ach;
  - 22) będące następstwem usterek i wad ujawnionych przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
- 2. W Wariancie ubezpieczenia IB i w Wariancie ubezpieczenia II** PZU nie odpowiada także za szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem stałych elementów w przypadku, gdy wpływ na powstanie tych szkód miało niespełnienie któregośkolwiek z następujących wymogów:
- 1) wymogi odnośnie odpowiedzialności z tytułu kradzieży z włamaniem stałych elementów zamontowanych na stałe wewnątrz budynku rolniczego:
    - a) ściany, podłogi, stropy, dachy budynku rolniczego tak zamocowane i osadzone, że nie jest możliwe ich zdemontowanie bez równoczesnego ich uszkodzenia lub zniszczenia,
    - b) wszelkie otwory w ścianach, stropach, podłogach, dachach budynku rolniczego zamykane i zabezpieczone w sposób, który uniemożliwia osobom trzecim dostęp do wnętrza lub uniemożliwia wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi; okna, drzwi balkonowe lub tarasowe mogą być rozszczelniane w taki sposób, że skrzydło okna lub drzwi tworzy mikroszczelinę w odniesieniu do framugi, ale w dalszym ciągu nie można ich otworzyć bez pozostawienia śladów użycia siły lub narzędzi,
  - c) z zastrzeżeniem lit. e, wejścia do domu jednorodzinnego lub budynku biurowego (za wyjątkiem drzwi balkonowych lub tarasowych) wyposażone w drzwi pełne, wykonane z materiałów uniemożliwiających ich otwarcie bez pozostawienia śladów użycia siły fizycznej lub narzędzi, zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub jeden zamek wielopunktowy lub jeden zamek atestowany; za równorzędne zamknięcie drzwi zewnętrznych do garażu (ustytuowanego w obrębie domu jednorodzinnego lub budynku biurowego) uznaje się także elektroniczny system zamykania bramy garażowej,
  - d) w przypadku drzwi zewnętrznych dwuskrzydłowych, jedno skrzydło musi być unieruchomione przy pomocy zasuw, rygły u góry i dołu zamykanych od wewnątrz,
  - e) drzwi zewnętrznych do domu jednorodzinnego lub budynku biurowego zawierających w swej konstrukcji elementy szklane nie można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie; w przypadku powierzchni przeszkłonej, której wielkość umożliwi dostanie się sprawcy do środka w razie jej stłuczenia, powierzchnia ta musi być zabezpieczona szybą antywłamaniową zgodnie z klasą odporności na włamanie co najmniej P3, kratą lub żaluzją antywłamaniową,
  - f) wejścia do budynku rolniczego innego niż dom jednorodzinny lub budynek biurowy wyposażone w drzwi pełne, wykonane z materiałów uniemożliwiających ich otwarcie bez pozostawienia śladów użycia siły fizycznej lub narzędzi, zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową lub jeden zamek wielopunktowy lub jeden zamek atestowany; za równorzędne zamknięcie drzwi zewnętrznych do budynku garażu uznaje się także elektroniczny system zamykania bramy garażowej,
  - g) klucze i inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków, drzwi garażowych otwieranych automatycznie, są w posiadaniu wyłącznie ubezpieczonego lub rolnika, w którego posiadaniu jest budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia, lub osoby przez nich upoważnionej lub domownika rolnika;
- 2) wymogi odnośnie odpowiedzialności z tytułu kradzieży z włamaniem stałych elementów zamontowanych na stałe na budynku rolniczym:
    - a) teren ogrodzony, oświetlony (oświetlenie zamontowane na budynkach rolniczych lub poza nimi, na stałe włączane po zmroku) oraz wszystkie bramy w ogrodzeniu zamknięte na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową lub brama wjazdowa wyposażona w elektroniczny system zamykania,
    - b) w odniesieniu do ogrodzenia – jego stałe elementy (w tym siłowniki stanowiące napęd bramy wjazdowej) zamontowane w sposób uniemożliwiający ich kradzież bez użycia siły lub narzędzi,
    - c) klucze i inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków, bramy wjazdowej otwieranej automatycznie, kłódek, są w posiadaniu wyłącznie ubezpieczonego lub rolnika, w którego posiadaniu jest budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia, lub osoby przez nich upoważnionej lub domownika rolnika,
    - d) w przypadku braku ogrodzenia, teren musi być dodatkowo monitorowany w sposób określony w § 2 pkt 33 lit. b;
  - 3) inne wymogi, jeśli wynikają z oceny ryzyka dokonanej przez PZU, w tym w postaci zamontowania alarmu, monitoringu budynku określonego w § 2 pkt 33 lit. e, drzwi

antyłamaniowych lub okien atestowanych (przy czym drzwi balkonowe i tarasowe traktuje się jako okna), zamku mechaniczno-elektronicznego.

3. PZU nie odpowiada także za szkody powstałe wskutek naruszenia przez ubezpieczonego lub rolnika, w którego posiadaniu jest budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia, z winy umyślnej lub w wyniku rażącego niedbalstwa, którekolwiek z następujących obowiązków:

- 1) utrzymania budynku rolniczego w należytym stanie technicznym, w tym prowadzenia bieżących napraw i konserwacji;
- 2) przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących eksploatacji budynku rolniczego, w szczególności przepisów o ochronie przeciwpożarowej, przepisów prawa budowlanego, w tym dokonywania bieżących przeglądów i kontroli, zwłaszcza przewodów kominowych i instalacji elektrycznej, z zastrzeżeniem § 5;
- 3) zabezpieczenia w sposób należyty budynku rolniczego przed zalaniem wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych przed niezamkniętymi, nieszczelnymi lub niezabezpieczonymi oknami, drzwiami lub innymi otworami;
- 4) stosowania właściwych środków ochronnych w celu zabezpieczenia instalacji, w tym wodnych, oraz odbiorników tych instalacji, przed mrozem, w szczególności utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach;
- 5) w przypadku niezamieszkiwania lub nieużytkowania budynku rolniczego nieprzerwanie przez okres dłuższy niż 90 dni – odciążenia dachu wody bieżącej oraz, o ile to możliwe, spuszczenia wody z instalacji wodnej, a także zapewnienia nadzoru nad budynkiem;
- 6) stosowania się do zaleceń i instrukcji producenta, importera, sprzedawcy lub instalatora (w odniesieniu do urządzeń technologicznych, agregatów prądowładczych, urządzeń gospodarstwa domowego, pieców c.o., klimatyzatorów) w zakresie montażu, eksploatacji, konserwacji, przeglądów

– chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 7

1. Suma ubezpieczenia ustalona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU na każdy wypadek ubezpieczeniowy, który zaszedł w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2.
2. Umowa ubezpieczenia lub OWU mogą określać limity odpowiedzialności PZU. Limity odpowiedzialności obowiązują w granicach ustalonej sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia nie ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
4. Suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego budynku rolniczego objętego ubezpieczeniem.
5. Suma ubezpieczenia dla budynku rolniczego ubezpieczonego w **Wariantcie ubezpieczenia IA**, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, ustalana jest w wysokości stanowiącej różnicę wartości nowej tego budynku i sumy ubezpieczenia przyjętej w umowie ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych dla tego budynku, przy czym wartość nowa tego budynku ustalana jest na podstawie przyjętych już w umowie ubezpieczenia obowiązkowego tego budynku: stopnia zużycia technicznego tego budynku i wysokości sumy ubezpieczenia.
6. Suma ubezpieczenia dla budynku rolniczego ubezpieczonego w **Wariantcie ubezpieczenia IB**, o którym mowa w § 4 ust. 2

pkt 1, ustalana jest w wartości nowej tego budynku, przy czym wartość nowa tego budynku ustalana jest na podstawie przyjętych już w umowie ubezpieczenia obowiązkowego tego budynku: stopnia zużycia technicznego tego budynku i wysokości sumy ubezpieczenia.

7. Suma ubezpieczenia dla budynku rolniczego ubezpieczonego w **Wariantcie ubezpieczenia II**, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, ustalana jest w wysokości sumy ubezpieczenia przyjętej w umowie ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych dla tego budynku.
8. W przypadku budynków rolniczych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i 2, w trakcie trwania umowy ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ustalona w tej umowie dla tego budynku rolniczego może ulec podwyższeniu albo zmniejszeniu, w przypadku gdy doszło również do zmiany sumy ubezpieczenia tego budynku w umowie ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych tego budynku. Zmiana wysokości sumy ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dokonaniu zmiany umowy ubezpieczenia w tym zakresie. Podwyższenie sumy ubezpieczenia może być dokonane za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
9. Ustala się następujące limity odpowiedzialności PZU:
  - 1) limit odpowiedzialności z tytułu szkód, o których mowa w § 5 – w wysokości 50% wartości szkody i nie więcej niż 30% sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2;
  - 2) limit odpowiedzialności z tytułu szkód powstałych wskutek stłucznięcia, dewastacji, działania dzikich zwierząt, graffiti lub kradzieży z włamaniem stałych elementów – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego i dla każdego z ryzyk z osobna.

ZWROT KOSZTÓW

§ 8

1. W przypadku powstania szkody wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia, PZU zobowiązany jest także do zwrotu następujących kosztów:
  - 1) ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne; koszty te PZU zwraca w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego; koszty te nie obejmują kosztów interwencji osób trzecich, w tym organów ścigania lub straży pożarnej zwracanych w przypadku likwidacji szkód z tytułu ryzyka dewastacji;
  - 2) uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po szkodzie, obejmujące uzasadnione i udokumentowane koszty robocizny i sprzętu, poniesione w celu:
    - a) rozbiórki i demontażu stałych elementów niezdatnych do użytku, uprzątnięcia drzewa i innych obiektów, które uszkodziły wskutek upadku przedmiot ubezpieczenia,
    - b) wywozu stałych elementów niezdatnych do użytku (odpadów) wraz z ich składowaniem lub utylizacją; jeśli uprzątnięcie dotyczy stałych elementów oraz innego mienia (np. ruchomości domowych) PZU zwraca wyłącznie koszty uprzątnięcia stałych elementów; koszty te PZU pokrywa w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego do limitu odpowiedzialności stanowiącego 10% tej sumy ubezpieczenia;
  - 3) poszukiwania przyczyny szkody w miejscu i przedmiocie ubezpieczenia, obejmujące uzasadnione i udokumentowane koszty robocizny, materiałów i sprzętu poniesione w celu:

- a) odnalezienia miejsca awarii instalacji, jeśli szkoda powstała w następstwie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego w postaci zalania lub przepięcia,
  - b) naprawy mienia uszkodzonego lub zniszczonego wskutek poszukiwania przyczyny szkody;
- koszty te PZU zwraca w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego do limitu odpowiedzialności stanowiącego 10% tej sumy ubezpieczenia;
- 4) wynikłe z utraty wody, obejmujące uzasadnione i udokumentowane koszty wody, która w następstwie awarii instalacji wodnej w miejscu ubezpieczenia wydostała się z tej instalacji, gdy szkoda powstała wskutek zalania;
- koszty te PZU zwraca w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego do limitu odpowiedzialności stanowiącego 10% tej sumy ubezpieczenia.
2. Wysokość poniesionych kosztów, o których mowa w ust. 1, powinna być udokumentowana. PZU zastrzega sobie prawo ich weryfikacji co do ich zasadności i wysokości.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 9

1. Wysokość odszkodowania ustalana jest na podstawie kosztorysu sporządzonego w systemie kosztorysowania robót i obiektów budowlanych, w oparciu o cenniki budowlane opracowane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa.
2. W porozumieniu z ubezpieczonym, PZU może ustalić wysokość odszkodowania na podstawie:
  - 1) rachunków lub faktur za odbudowę lub naprawę przedmiotu ubezpieczenia, które są potwierdzone:
    - a) kosztorysem powykonawczym, który sporządził podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy,
    - b) specyfikacją zakresu wykonanych robót, który sporządził podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy jeśli wysokość szkody przed uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego nie przekracza kwoty 10 000 zł lub
  - 2) kosztorysu odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym.
3. Kosztorysy, o których mowa w ust. 2, muszą być sporządzone zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i innych, które uwzględniają dotychczasową konstrukcję i parametry przedmiotu ubezpieczenia, w tym jego wymiary, standard wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów, przy uwzględnieniu średnich cen występujących na terenie, na którym wystąpił wypadek ubezpieczeniowy.
4. W przypadku utraty lub całkowitego zniszczenia stałych elementów budynku rolniczego, w tym urządzenia technologicznego, wysokość odszkodowania PZU ustala w wysokości, która odpowiada udokumentowanej ich wartości, jeśli naprawa nie jest możliwa.
5. Jeśli nie można udokumentować wartości stałych elementów, wysokość odszkodowania PZU określa według średniej wartości przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, przy uwzględnieniu średnich cen występujących na terenie, na którym wystąpił wypadek ubezpieczeniowy.
6. Przedłożone rachunki lub faktury za odbudowę lub naprawę, wraz z kosztorysem powykonawczym oraz specyfikacją zakresu wykonanych robót, kosztorysy odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym, PZU weryfikuje pod względem ich zgodności ze stanem faktycznym, w zakresie:
  - 1) wysokości poniesionych kosztów;
  - 2) dotychczasowych parametrów przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) zakresu wykonanych robót i rodzaju użytych materiałów.
7. Odszkodowanie wypłacane jest w wartości nowej lub w wartości rzeczywistej, w zależności od tego według jakiej z tych wartości ustalona została suma ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia. W przypadku gdy suma ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia została określona w wartości rzeczywistej, przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się stopień zużycia technicznego przedmiotu ubezpieczenia.
8. Wysokość odszkodowania ustalana jest na podstawie cen z dnia jego ustalenia. Wyjątkiem są szkody udokumentowane rachunkiem lub fakturą z okresu dokonywania odbudowy lub naprawy potwierdzonej kosztorysem powykonawczym lub specyfikacją zakresu wykonanych robót lub udokumentowane kosztorysem odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym.
9. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania PZU:
  - 1) uwzględni:
    - a) wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym przedmiocie ubezpieczenia,
    - b) koszty określone w § 8 – o ile mają zastosowanie,
    - c) limity odpowiedzialności – o ile mają zastosowanie;
  - 2) nie uwzględni:
    - a) wartości zabytkowej,
    - b) kosztów, które wynikają z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu sprzed szkody, jeśli można użyć innych, zastępczych części lub materiałów dostępnych na rynku.
10. Wysokość odszkodowania PZU ustala w kwocie, która odpowiada wysokości poniesionej szkody i nie przekracza sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego przedmiotu ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ 3

DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE BUDYNKÓW ROLNICZYCH DLA FIRM

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 10

1. Z zastrzeżeniem ust. 3, przedmiotem dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm mogą być budynki rolnicze stanowiące własność firmy, wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, usytuowane w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być budynki rolnicze:
  - 1) użytkowane;
  - 2) nieużytkowane będące w stanie surowym zamkniętym albo otwartym.
3. Przedmiotem ubezpieczenia nie mogą być:
  - 1) domy jednorodzinne, domy wielorodzinne, domy letniskowe;
  - 2) pustostany;
  - 3) budynki przeznaczone do rozbiórki lub znajdujące się w trakcie rozbiórki;
  - 4) budynki, których stopień zużycia technicznego przekroczył 80%, z zastrzeżeniem pkt 5;
  - 5) szklarnie, których stopień zużycia technicznego przekroczył 40%.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 11

1. PZU odpowiada za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 i § 12, zakresem ubezpieczenia objęte są szkody powstałe wskutek zdarzeń losowych określonych w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tąpnięcia, upadku statku powietrznego, oraz szkody powstałe wskutek zdarzeń dodatkowych, zgodnie z **Tabełą nr 3**.
3. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody w stałych elementach budynków rolniczych w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych powstałe wskutek zdarzenia dodatkowego określonego w § 2 pkt 34 lit. t.

Tabela nr 3

Zakres ubezpieczenia

1.	deszcz
2.	dewastacja
3.	dym i sadza
4.	działanie dzikich zwierząt
5.	eksplozja
6.	grad
7.	graffiti
8.	huk ponaddzwiękowy
9.	kradzież z włamaniem stałych elementów
10.	lawina
11.	napór śniegu lub lodu
12.	obsunięcie się ziemi
13.	ogień
14.	opad
15.	pęknięcie mrozowe
16.	piorun
17.	podtopienie opadowe lub roztopowe
18.	powódź zwyczajna lub sztormowa
19.	przepięcie
20.	stłuczenie
21.	tąpnięcie
22.	trzęsienie ziemi
23.	uderzenie pojazdu
24.	upadek drzew i innych obiektów
25.	upadek statku powietrznego
26.	wiatr
27.	zalanie
28.	inne zdarzenie zgodnie z § 2 pkt 34 lit. t – nie dotyczy stałych elementów budynków rolniczych w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 12

1. W dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm stosuje się postanowienia § 6 ust. 1 pkt 5–22 i ust. 3. Postanowienia § 6 ust. 2 stosuje się odpowiednio mając na

uwadze rodzaj budynku rolniczego stanowiącego przedmiot ubezpieczenia.

2. Ponadto PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie przez ubezpieczonego lub osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 2) wyrządzone umyślnie przez podmiot, któremu firma oddała budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia w posiadanie, lub osobę, z którą podmiot ten pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 3) wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa przez ubezpieczonego lub osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 4) wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa przez podmiot, o którym mowa w pkt 2, lub osobę, z którą podmiot ten pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności – z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczonego lub podmiotu, któremu firma oddała budynek rolniczy będący przedmiotem ubezpieczenia w posiadanie, będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
  - 1) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców;
  - 2) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów;
  - 3) w spółkach komandytowych i komandytowo – akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów;
  - 4) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów;
  - 5) w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów;
  - 6) w spółkach cywilnych – wspólników;
  - 7) w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 13

1. Suma ubezpieczenia ustalona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU na każdy wypadek ubezpieczeniowy, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia lub OWU mogą określać limity odpowiedzialności PZU. Limity odpowiedzialności obowiązują w granicach ustalonej sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia nie ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
4. Suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego budynku rolniczego objętego ubezpieczeniem.
5. Suma ubezpieczenia ustalana jest w wartości nowej albo rzeczywistej.
6. Budynki rolnicze, których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza:
  - 1) 50% – w odniesieniu do budynków biurowych;
  - 2) 20% – w odniesieniu do pozostałych rodzajów budynków rolniczych– zawsze są ubezpieczone w wartości nowej.
7. W wartości rzeczywistej ubezpieczone są budynki rolnicze o stopniu zużycia technicznego przekraczającego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia wartości określonych w ust. 6 pkt 1 lub 2.

8. Suma ubezpieczenia może być ustalona na podstawie:
  - 1) stosowanych przez PZU cenników budowlanych opracowanych przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa, w tym na podstawie cennika PZU do szacowania wartości budynków;
  - 2) załączonego do umowy ubezpieczenia powykonawczego kosztorysu budowlanego, sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania wartości robót budowlanych obowiązującymi w budownictwie, przez osobę posiadającą uprawnienia w tym zakresie albo wyceny rzeczoznawcy – w odniesieniu do budynków ubezpieczanych w wartości nowej.
9. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ustalona w tej umowie dla danego budynku rolniczego może ulec podwyższeniu albo zmniejszeniu. Zmiana wysokości sumy ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dokonaniu zmiany umowy ubezpieczenia w tym zakresie. Podwyższenie sumy ubezpieczenia może być dokonane za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
10. Ustala się limit odpowiedzialności z tytułu szkód powstałych wskutek dewastacji, działania dzikich zwierząt, graffiti, kradzieży z włamaniem stałych elementów lub stłuczenia – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego i dla każdego z ryzyk z osobna.
  - 1) budynki o przeznaczeniu użytkowym w postaci szopy, drwalni, wiaty, domu wielorodzinnego;
  - 2) domy jednorodzinne, domy letniskowe – w odniesieniu do firmy;
  - 3) pustostany;
  - 4) budynki przeznaczone do rozbiórki lub znajdujące się w trakcie rozbiórki.
4. Przez:
  - 1) rozbudowę – rozumie się powiększenie powierzchni zabudowanej budynku;
  - 2) nadbudowę – rozumie się podwyższenie istniejącego budynku przy niezminionej powierzchni zabudowanej, w tym dobudowanie nowej kondygnacji;
  - 3) odbudowę – rozumie się odtworzenie w miejscu ubezpieczenia budynku w całości lub części, o wymiarach budynku zniszczonego lub uszkodzonego.
5. Dla budynku nowo wznoszonego, rozpoczęcie prac budowlanych następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy, w szczególności wytyczenia geodezyjnego budynku w terenie, wykonania niwelacji terenu, zagospodarowania terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów, wykonania przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy.
6. Zakończenie stadium budowy następuje w momencie pokrycia budynku dachem.

§ 17

Przedmiotem ubezpieczenia, obok budynku w stadium budowy, są również materiały budowlane, w tym materiały instalacyjne, oraz stałe elementy, przeznaczone do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku rolnicznym, składowane w miejscu ubezpieczenia.

ZWROT KOSZTÓW

§ 14

W dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm stosuje się postanowienia § 8.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 15

W dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm stosuje się postanowienia § 9.

ROZDZIAŁ 4

DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE BUDYNKÓW ROLNICZYCH W STADIUM BUDOWY DLA ROLNIKÓW I FIRM

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 16

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, przedmiotem dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm mogą być budynki rolnicze w stadium budowy wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, usytuowane w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być budynki nie pokryte dachem:
  - 1) nowo wznoszone;
  - 2) użytkowane, będące:
    - a) w trakcie rozbudowy wymagającej demontażu dachu w budynku użytkowanym,
    - b) w trakcie nadbudowy, w tym również budynki w trakcie odbudowy, budynki w trakcie remontu polegającego między innymi na wymianie dachu.
3. Przedmiotem ubezpieczenia nie mogą być:

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 18

1. PZU odpowiada za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3–4 oraz § 19, zakresem ubezpieczenia objęte są szkody powstałe wskutek zdarzeń losowych określonych w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tąpnięcia, upadku statku powietrznego, oraz szkody powstałe wskutek zdarzeń dodatkowych, zgodnie z **Tabełą nr 4**.
3. W odniesieniu do budynku nowo wznoszonego, zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem stałych elementów, pęknięcia mrozowego, przepięcia, stłuczenia lub zalania.
4. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody w stałych elementach budynku rolniczego w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych oraz w materiałach budowlanych i stałych elementach przeznaczonych do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku rolnicznym, powstałe wskutek zdarzenia dodatkowego określonego w § 2 pkt 34 lit. t.

Tabela nr 4

Zakres ubezpieczenia	
1.	deszcz
2.	dewastacja
3.	dym i sadza
4.	działanie dzikich zwierząt

Zakres ubezpieczenia

5.	eksplozja	
6.	grad	
7.	graffiti	
8.	huk ponaddźwiękowy	
9.	kradzież z włamaniem stałych elementów	nie dotyczy budynku nowo wznoszonego
10.	lawina	
11.	napór śniegu lub lodu	
12.	obsunięcie się ziemi	
13.	ogień	
14.	opad	
15.	pęknięcie mrozowe	nie dotyczy budynku nowo wznoszonego
16.	piorun	
17.	podtopienie opadowe lub roztopowe	
18.	powódź zwyczajna lub sztormowa	
19.	przepięcie	nie dotyczy budynku nowo wznoszonego
20.	stłuczenie	nie dotyczy budynku nowo wznoszonego
21.	tąpnięcie	
22.	trzęsienie ziemi	
23.	uderzenie pojazdu	
24.	upadek drzew i innych obiektów	
25.	upadek statku powietrznego	
26.	wiatr	
27.	zalanie	nie dotyczy budynku nowo wznoszonego
28.	inne zdarzenie zgodnie z § 2 pkt 34 lit. t	nie dotyczy: 1) stałych elementów budynków rolniczych w postaci urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych; 2) materiałów budowlanych i stałych elementów przeznaczonych do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku rolniczym.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 19

1. W dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm stosuje się postanowienia § 6 ust. 1 pkt 5–22 i ust. 3. Postanowienia § 6 ust. 2 stosuje się odpowiednio mając na uwadze rodzaj budynku rolniczego stanowiącego przedmiot ubezpieczenia.
2. W odniesieniu do ubezpieczenia dla rolników stosuje się ponadto postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1–4.
3. W odniesieniu do ubezpieczenia dla firm stosuje się postanowienia § 12 ust. 2 i 3.

4. PZU nie odpowiada także za szkody powstałe wskutek naruszenia obowiązku przechowywania materiałów budowlanych lub instalacyjnych lub stałych elementów przeznaczonych do wbudowania lub zamontowania na stałe, w odpowiednich warunkach zgodnie z zaleceniami producenta, importera, sprzedawcy i innymi stosownymi przepisami, o ile mają zastosowanie.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 20

1. Suma ubezpieczenia ustalona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU na każdy wypadek ubezpieczeniowy, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia lub OWU mogą określać limity odpowiedzialności PZU. Limity odpowiedzialności obowiązują w granicach ustalonej sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia nie ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
4. Suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego budynku objętego ubezpieczeniem. Suma ubezpieczenia dla budynku powinna odpowiadać wartości budynku na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia powiększonej o koszt robót budowlanych planowanych do wykonania w okresie ubezpieczenia.
5. Suma ubezpieczenia ustalana jest w wartości nowej albo rzeczywistej.
6. Budynki rolnicze, których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza:
  - 1) 50% – w odniesieniu do domów jednorodzinnych i budynków biurowych;
  - 2) 20% – w odniesieniu do pozostałych rodzajów budynków rolniczych – zawsze są ubezpieczane w wartości nowej.
7. W wartości rzeczywistej ubezpieczane są budynki rolnicze o stopniu zużycia technicznego przekraczającego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia wartości określone w ust. 6 pkt 1 lub 2.
8. Materiały budowlane (w tym materiały instalacyjne) i stałe elementy przeznaczone do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku ubezpieczane są w wartości nowej.
9. Suma ubezpieczenia może być ustalona na podstawie:
  - 1) stosowanych przez PZU cenników budowlanych opracowanych przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa, w tym na podstawie cennika PZU do szacowania wartości budynków;
  - 2) załączonego do umowy ubezpieczenia powykonawczego lub wstępnego kosztorysu budowlanego, sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania wartości robót budowlanych obowiązującymi w budownictwie, przez osobę posiadającą uprawnienia w tym zakresie albo wyceny rzeczoznawcy – w odniesieniu do budynków ubezpieczanych w wartości nowej.
10. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ustalona w tej umowie dla danego budynku rolniczego może ulec podwyższeniu albo zmniejszeniu. Zmiana wysokości sumy ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dokonaniu zmiany umowy ubezpieczenia w tym zakresie. Podwyższenie sumy ubezpieczenia może być dokonane za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
11. Ustala się następujące limity odpowiedzialności PZU:
  - 1) limit odpowiedzialności z tytułu szkód powstałych wskutek deszczu, dewastacji, działania dzikich zwierząt, gradu, graffiti, kradzieży z włamaniem stałych elementów, naporu śniegu lub lodu, lub stłuczenia – w wysokości

- 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego i dla każdego z ryzyk z osobna;
- 2) limit odpowiedzialności z tytułu szkód w materiałach budowlanych, w tym materiałach instalacyjnych oraz stałych elementach, przeznaczonych do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku rolniczym – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego budynku rolniczego i dla każdego z ryzyk wymienionych w **Tabeli nr 4** pod poz. 1–27 z osobna; niniejszego limitu nie stosuje się w przypadku, gdy do odpowiedzialności z tytułu danej szkody zastosowano już limit określony w pkt 1.

- 1) przeznaczone do demontażu lub będące w trakcie demontażu z uwagi na ich żyły stan techniczny;
- 2) przeznaczone do produkcji innej niż rolna;
- 3) których wiek liczony od daty ich wyprodukowania przekracza 8 lat w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
5. Umowa ubezpieczenia od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm może być zawarta w przypadku zawarcia:
- 1) umowy dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników, o której mowa w § 3, albo
- 2) umowy dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm, o której mowa w § 10.

ZWROT KOSZTÓW

§ 21

W dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm stosuje się postanowienia § 8.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 22

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm stosuje się postanowienia § 9.
2. W przypadku utraty lub całkowitego zniszczenia materiałów budowlanych, w tym materiałów instalacyjnych oraz stałych elementów, przeznaczonych do wbudowania lub zamontowania na stałe w budynku rolniczym, składowanych w miejscu ubezpieczenia, odszkodowanie ustalone jest w wysokości, która odpowiada ich udokumentowanej wartości, z zastrzeżeniem limitów odpowiedzialności, o których mowa w § 20 ust. 11.

ROZDZIAŁ 5

UBEZPIECZENIE OD AWARII URZĄDZEŃ TECHNOLOGICZNYCH I AGREGATÓW PRĄDOTWÓRCZYCH DLA ROLNIKÓW I FIRM

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 23

1. Z zastrzeżeniem ust. 3–4, przedmiotem ubezpieczenia od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm mogą być, wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, usytuowane w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia:
- 1) urządzenia technologiczne i agregaty prądotwórcze, w tym kogeneratory, zamontowane na stałe w budynku niemieszkalnym lub
- 2) agregaty prądotwórcze usytuowane poza budynkiem, w tym kogeneratory, zamontowane na stałe w kontenerze technicznym – stanowięce budowlę.
2. Przedmiotem ubezpieczenia są wszystkie znajdujące się w miejscu ubezpieczenia urządzenia technologiczne i agregaty prądotwórcze.
3. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być wyłącznie urządzenia technologiczne i agregaty prądotwórcze, które:
- 1) zostały zainstalowane zgodnie z wymogami i zaleceniami producenta;
- 2) pozytywnie przeszły niezbędne próby i testy;
- 3) są użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem.
4. Przedmiotem ubezpieczenia nie mogą być urządzenia technologiczne i agregaty prądotwórcze:

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 24

1. PZU odpowiada za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 oraz § 25, zakresem ubezpieczenia objęte są szkody powstałe wskutek awarii urządzenia technologicznego lub agregatu prądotwórczego spowodowanej:
- 1) działaniem operatora lub osoby obsługującej urządzenie technologiczne lub agregat prądotwórczy, jego nieostrożnością, brakiem doświadczenia lub popełnionymi błędami w obsłudze;
- 2) wadami produkcyjnymi urządzenia technologicznego lub agregatu prądotwórczego w postaci zastosowania wadliwych materiałów, wad lub usterek fabrycznych nie wykrytych podczas jego produkcji lub zamontowania go na stanowisku pracy lub użytkowania;
- 3) przyczynami eksploatacyjnymi powstałymi w związku z ich eksploatacją.
3. Z zastrzeżeniem § 25 ust. 4 pkt 3 rodzaje awarii objęte ubezpieczeniem określone są w **Tabeli nr 5**.

Tabela nr 5

Rodzaje awarii	
1.	brak jednej lub dwóch faz w instalacji elektrycznej urządzenia/agregatu
2.	dostanie się do wnętrza urządzenia/agregatu/instalacji ciała obcego lub elementu urządzenia/agregatu/instalacji
3.	samoistne, fizyczne uszkodzenie lub zniszczenie elementu urządzenia/agregatu
4.	wadliwe działanie systemów zabezpieczających, sygnalizacyjnych lub kontrolno-pomiarowych w urządzeniu/agregacie/instalacji
5.	wycieki z urządzenia/agregatu płynów eksploatacyjnych, paliwa
6.	zwarcie w instalacji elektrycznej urządzenia/agregatu
7.	inne rodzaje awarii niż określone w pkt 1–6 oraz inne niż objęte wyłączeniami określonymi w § 25

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 25

1. W ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 6 ust. 1 pkt 5, 7–13, 17–18, 20–22 i ust. 3.
2. W odniesieniu do ubezpieczenia dla rolników stosuje się ponadto postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1–4.

3. W odniesieniu do ubezpieczenia dla firm stosuje się postanowienia § 12 ust. 2 i 3.
4. PZU nie odpowiada także za szkody:
  - 1) powstałe wskutek niewłaściwej lub niezgodnej z instrukcją producenta naprawy, przeróbki lub zmian konstrukcyjnych, dokonanych w urządzeniu technologicznym lub agregacie prądotwórczym;
  - 2) wyrządzone przez operatora lub osoby obsługujące urządzenie technologiczne lub agregat prądotwórczy, nie posiadających uprawnień w tym zakresie, o ile takie uprawnienia są wymagane;
  - 3) powstałe wskutek awarii spowodowanej zdarzeniem dodatkowym w postaci przepięcia;
  - 4) powstałe w uszczelkach.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 26

1. Suma ubezpieczenia ustalona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, które zaszły w okresie ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia lub OWU mogą określać limity odpowiedzialności PZU. Limity odpowiedzialności obowiązują w granicach ustalonej sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia i limity odpowiedzialności ulegają pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
4. Suma ubezpieczenia ustalana jest łącznie dla wszystkich urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych.
5. Suma ubezpieczenia jest określana w wartości rzeczywistej.
6. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ustalona w tej umowie może ulec podwyższeniu albo zmniejszeniu, z zastrzeżeniem ust. 7. Zmiana wysokości sumy ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dokonaniu zmiany umowy ubezpieczenia w tym zakresie. Podwyższenie sumy ubezpieczenia może być dokonane za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
7. Nie jest możliwe podwyższenie sumy ubezpieczenia do pierwotnej wysokości w razie zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności w przypadku, o którym mowa w ust. 3.
8. Ustala się następujące limity odpowiedzialności PZU:
  - 1) limit odpowiedzialności z tytułu szkód spowodowanych awarią w postaci „inne rodzaje awarii” określonej w poz. **Tabeli nr 5** – łącznie dla jednej i wszystkich awarii w okresie ubezpieczenia w wysokości 10% sumy ubezpieczenia i nie więcej niż 20 000 zł;
  - 2) limit odpowiedzialności z tytułu kosztów transportu przedmiotu ubezpieczenia lub jego części do i z punktu naprawy (serwisu naprawczego), o ile naprawa w miejscu ubezpieczenia nie jest możliwa – w wysokości 6 000 zł łącznie na jeden i wszystkie przypadki wystąpienia awarii w okresie ubezpieczenia.

ZWROT KOSZTÓW

§ 27

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 8.
2. Zwrot kosztów, o którym mowa w § 8, należy odnosić do sumy ubezpieczenia określonej łącznie dla wszystkich urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 28

1. W ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądotwórczych dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 9 ust. 2–6, 8–10.
2. Odszkodowanie wypłacane jest w wartości rzeczywistej.

ROZDZIAŁ 6

UBEZPIECZENIE BUDOWLI DLA ROLNIKÓW I FIRM

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 29

1. Z zastrzeżeniem ust. 3, przedmiotem ubezpieczenia budowli dla rolników i firm mogą być budowle, wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, usytuowane w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia.
2. Ubezpieczenie obejmuje wszystkie budowle usytuowane w miejscu ubezpieczenia.
3. Przedmiotem ubezpieczenia nie mogą być budowle przeznaczone do:
  - 1) demontażu lub rozbiórki, lub będące w trakcie demontażu lub rozbiórki z uwagi na ich zły stan techniczny;
  - 2) produkcji innej niż rolno.
4. Umowa ubezpieczenia budowli dla rolników i firm może być zawarta w przypadku zawarcia:
  - 1) umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych, albo
  - 2) umowy dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm, o której mowa w § 10.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 30

1. PZU odpowiada za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszł w okresie ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3–5 oraz § 31, zakresem ubezpieczenia objęte są szkody powstałe wskutek zdarzeń losowych określonych w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci eksplozji, gradu, huraganu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tąpnięcia, upadku statku powietrznego, oraz szkody powstałe wskutek zdarzeń dodatkowych, z wyłączeniem wiatru, zgodnie z **Tabelą nr 6**.
3. W odniesieniu do tuneli foliowych, zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody powstałe wskutek dewastacji, dymu i sadzy, działania dzikich zwierząt, graffiti, kradzieży z włamaniem stałych elementów, naporu śniegu lub lodu, opadu, pęknięcia mrozonego, stłuczenia, zalania lub zdarzenia dodatkowego określonego w § 2 pkt 34 lit. t.
4. W odniesieniu do tuneli foliowych, w każdej szkodzie powstałej wskutek gradu lub huraganu, zastosowanie ma udział własny w wysokości 15% wartości szkody.
5. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte szkody w agregatach prądotwórczych powstałe wskutek zdarzenia dodatkowego określonego w § 2 pkt 34 lit. t.

Tabela nr 6

Zakres ubezpieczenia	
1. deszcz	
2. dewastacja	nie dotyczy tuneli foliowych
3. dym i sadza	nie dotyczy tuneli foliowych

Zakres ubezpieczenia

4.	działanie dzikich zwierząt	nie dotyczy tuneli foliowych
5.	eksplozja	
6.	grad	
7.	graffiti	nie dotyczy tuneli foliowych
8.	huk ponaddźwiękowy	
9.	huragan	
10.	kradzież z włamaniem stałych elementów	nie dotyczy tuneli foliowych
11.	lawina	
12.	napór śniegu lub lodu	nie dotyczy tuneli foliowych
13.	obsunięcie się ziemi	
14.	ogień	
15.	opad	nie dotyczy tuneli foliowych
16.	pęknięcie mrozowe	nie dotyczy tuneli foliowych
17.	piorun	
18.	podtopienie opadowe lub roztopowe	
19.	powódź zwyczajna lub sztormowa	
20.	przepięcie	
21.	stłuczenie	nie dotyczy tuneli foliowych
22.	tapnięcie	
23.	trzęsienie ziemi	
24.	uderzenie pojazdu	
25.	upadek drzew i innych obiektów	
26.	upadek statku powietrznego	
27.	zalanie	nie dotyczy tuneli foliowych
28.	inne zdarzenia zgodnie z § 2 pkt 34 lit. t	nie dotyczy: 1) tuneli foliowych, 2) agregatów prądotwórczych.

- 2) urządzeń OZE;
  - 3) pozostałych budowli.
5. Suma ubezpieczenia jest określana w wartości rzeczywistej.
6. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ustalona w tej umowie może ulec podwyższeniu albo zmniejszeniu, z zastrzeżeniem ust. 7. Zmiana wysokości sumy ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dokonaniu zmiany umowy ubezpieczenia w tym zakresie. Podwyższenie sumy ubezpieczenia może być dokonane za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
7. Nie jest możliwe podwyższenie sumy ubezpieczenia do pierwotnej wysokości w razie zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności w przypadku, o którym mowa w ust. 3.
8. Ustala się następujące limity odpowiedzialności PZU:
- 1) limit odpowiedzialności z tytułu szkód powstałych wskutek dewastacji, działania dzikich zwierząt, graffiti, kradzieży z włamaniem stałych elementów lub stłuczenia – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 4 – na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia, dla wszystkich wyżej wymienionych ryzyk łącznie;
  - 2) limit odpowiedzialności z tytułu kosztów opróżnienia zbiornika z biomasy i jej transport na miejsce składowania lub utylizacji w przypadku rozszczelnienia tego zbiornika wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia wyszczególnionej zgodnie z ust. 4 pkt 2 i nie więcej jednak niż 10 000 zł – na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia; za biomasę uważa się m.in. płynne odchody zwierzęce, materiały biologiczne w trakcie procesu fermentacji w komorze fermentacyjnej biogazowni, produkty będące wynikiem fermentacji; konieczność opróżnienia zbiornika powinna być potwierdzona na piśmie przez wykonawcę realizującego usługę naprawy zbiornika.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 31

1. W ubezpieczeniu budowli dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 6 ust. 1 pkt 5–22, ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d, f, g i pkt 2 oraz ust. 3.
2. W odniesieniu do ubezpieczenia dla rolników stosuje się ponadto postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1–4.
3. W odniesieniu do ubezpieczenia dla firm stosuje się postanowienia § 12 ust. 2 i 3.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 32

1. Suma ubezpieczenia ustalona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, które zaszyły w okresie ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia lub OWU mogą określać limity odpowiedzialności PZU. Limity odpowiedzialności obowiązują w granicach ustalonej sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia i limity odpowiedzialności ulegają pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
4. Suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdej z niżej wymienionych kategorii budowli:
  - 1) tuneli foliowych;

ZWROT KOSZTÓW

§ 33

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w ubezpieczeniu budowli dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 8.
2. Zwrot kosztów, o którym mowa w § 8, należy odnosić do sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z § 32 ust. 4.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 34

1. W ubezpieczeniu budowli dla rolników i firm stosuje się odpowiednio postanowienia § 9 ust. 1–6, 8–10.
2. Odszkodowanie wypłacane jest w wartości rzeczywistej, z zastrzeżeniem § 30 ust. 4.

ROZDZIAŁ 7

UBEZPIECZENIE ASSISTANCE DLA ROLNIKÓW

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 35

1. Przedmiotem ubezpieczenia assistance dla rolników jest organizacja albo organizacja i pokrycie przez PZU kosztów usług assistance objętych zakresem ubezpieczenia.

2. Podstawą świadczenia usług assistance, o których mowa w ust. 1, jest powstanie szkody we wskazanym w umowie ubezpieczenia budynku rolniczym, wskutek zdarzeń określonych w § 36.
3. Budynkiem rolniczym, o którym mowa w ust. 2, może być wyłącznie budynek rolniczy będący jednocześnie przedmiotem ubezpieczenia w dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla rolników, o którym mowa w § 3, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Ubezpieczenie assistance nie może dotyczyć następujących budynków rolniczych:
  - 1) szopy, drwalni, wiaty, domu letniskowego, domu wielorodzinnego;
  - 2) pustostanów;
  - 3) przeznaczonych do rozbiórki lub znajdujących się w trakcie rozbiórki;
  - 4) których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia przekracza 80%, z zastrzeżeniem pkt 5;
  - 5) szklarni, których stopień zużycia technicznego na dzień zawarcia umowy przekracza 40%.
5. Usługi assistance, o których mowa w ust. 1, przysługują rolnikowi wskazanemu w umowie ubezpieczenia jako ubezpieczony oraz domownikom tego rolnika.

1. PZU realizuje usługi assistance w przypadku gdy wypadek ubezpieczeniowy zaszedł w okresie ubezpieczenia.
2. PZU realizuje usługi assistance wyłącznie na terytorium Polski za pośrednictwem Centrum Pomocy. Centrum Pomocy to jednostka działająca na rzecz PZU, do której ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu powinna zgłosić telefonicznie zajście wypadku ubezpieczeniowego i potrzebę świadczenia danej usługi assistance. Centrum Pomocy działa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.
3. Z zastrzeżeniem § 37, zakresem ubezpieczenia objęte są usługi assistance określone w **Tabelach nr 7 i 8**.
4. W **Tabelach nr 7 i 8** określono rodzaje usług assistance w zależności od rodzaju budynku rolniczego objętego ubezpieczeniem oraz limity odpowiedzialności PZU dla tych usług.
5. Każda usługa assistance dotyczy wystąpienia pojedynczego wypadku ubezpieczeniowego niezależnie od liczby budynków rolniczych, objętych skutkami tego wypadku.
6. Jeśli wypadek ubezpieczeniowy wskazany w **Tabelach nr 7 i 8** nie został zdefiniowany w § 2, należy go określać zgodnie z potocznym znaczeniem użytych zwrotów.
7. Limity kwotowe określone w **Tabelach nr 7 i 8** stanowią górną granicę odpowiedzialności PZU i ustalone są łącznie na wszystkich ubezpieczonych: rolnika i jego domowników.

Tabela nr 7

Wykaz usług assistance dla ubezpieczenia domów jednorodzinnych, z zastrzeżeniem § 35 ust. 4

Poz.	Rodzaje usług assistance	Rodzaj wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 37	Limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia
1.	tymczasowy pobyt w lokalu zastępczym	<ul style="list-style-type: none"> • zdarzenie losowe określone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci: eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tępięcia, upadku statku powietrznego; 	<ul style="list-style-type: none"> • jedna interwencja (pobyt do 60 dni) • limit do 9 000 zł
2.	przechowanie ocalałego mienia	<ul style="list-style-type: none"> • zdarzenie dodatkowe w postaci: deszczu, dewastacji, dymu i sadzy, działania dzikich zwierząt, huku ponaddzwiękowego, kradzieży z wtłaniem statych elementów, naporu śniegu lub lodu, opadu, pęknięcia mrozowego, podtopienia opadowego lub roztopowego, powodzi zwyczajnej lub sztormowej, przepięcia, stłuczenia, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i innych obiektów, wiatru, zalania; 	<ul style="list-style-type: none"> • jedna interwencja (przechowanie do 60 dni) • limit do 5 000 zł
3.	dozór ocalałego mienia w miejscu ubezpieczenia	<ul style="list-style-type: none"> • zdarzenie losowe określone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci: eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tępięcia, upadku statku powietrznego; • zdarzenie dodatkowe w postaci: deszczu, dewastacji, dymu i sadzy, działania dzikich zwierząt, huku ponaddzwiękowego, kradzieży z wtłaniem statych elementów, naporu śniegu lub lodu, opadu, pęknięcia mrozowego, podtopienia opadowego lub roztopowego, powodzi zwyczajnej lub sztormowej, przepięcia, stłuczenia, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i innych obiektów, wiatru, zalania; • awaria urządzeń gospodarstwa domowego (kuchni gazowych, kuchni elektrycznych, płyt kuchennych indukcyjnych lub ceramicznych, piekarników, kuchenek mikrofalowych, pralek, pralko-suszarek, suszarek do ubrań, chłodziarko-zamrażarek, zamrażarek, zmywarek) w stałej zabudowie lub zamontowanych na stałe, a także zamontowanych na stałe pieców centralnego ogrzewania i klimatyzatorów; • zacięcia się zamka w drzwiach wejściowych lub zatrzasknięcie się drzwi wejściowych; • utrata kluczy do drzwi wejściowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • dwie interwencje (dozór do 5 dni na każdą interwencję) • limit do 2 000 zł na każdą interwencję
4.	interwencyjna pomoc specjalisty: hydraulika, technika urządzeń grzewczych, technika urządzeń klimatyzacyjnych, elektryka, dekarza, szklarza, stolarza, ślusarza, murarza, serwisanta urządzeń gospodarstwa domowego	<ul style="list-style-type: none"> • zdarzenie losowe określone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci: eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tępięcia, upadku statku powietrznego; • zdarzenie dodatkowe w postaci: deszczu, dewastacji, dymu i sadzy, działania dzikich zwierząt, huku ponaddzwiękowego, kradzieży z wtłaniem statych elementów, naporu śniegu lub lodu, opadu, pęknięcia mrozowego, podtopienia opadowego lub roztopowego, powodzi zwyczajnej lub sztormowej, przepięcia, stłuczenia, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i innych obiektów, wiatru, zalania; • awaria urządzeń gospodarstwa domowego (kuchni gazowych, kuchni elektrycznych, płyt kuchennych indukcyjnych lub ceramicznych, piekarników, kuchenek mikrofalowych, pralek, pralko-suszarek, suszarek do ubrań, chłodziarko-zamrażarek, zamrażarek, zmywarek) w stałej zabudowie lub zamontowanych na stałe, a także zamontowanych na stałe pieców centralnego ogrzewania i klimatyzatorów; • zacięcia się zamka w drzwiach wejściowych lub zatrzasknięcie się drzwi wejściowych; • utrata kluczy do drzwi wejściowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • trzy interwencje • limit do 2 000 zł na każdą interwencję

Poz.	Rodzaje usług assistance	Rodzaj wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 37	Limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia
5.	deratyzacja, usunięcie gniazd os, usunięcie gniazd szerszeni	<ul style="list-style-type: none"> • pojawienia się w budynku myszy, szczurów; • pojawienia się w budynku lub w budynku – gniazd os lub szerszeni; 	<ul style="list-style-type: none"> • dwie interwencje • limit do 800 zł na każdą interwencję
6.	podanie numeru telefonu do specjalisty z zakresu mycia paneli fotowoltaicznych zamontowanych na dachu budynku	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie wydajności fotowoltaiki – wskutek zabrudzenia paneli; 	<ul style="list-style-type: none"> • brak limitu

Tabela nr 8

Wykaz usług assistance dla ubezpieczenia budynków rolniczych innych niż dom jednorodzinny, z zastrzeżeniem § 35 ust. 4

Poz.	Rodzaje usług assistance	Rodzaj wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w § 37	Limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia
1.	interwencyjna pomoc specjalisty: hydraulika, elektryka, dekarza, szklarza, stolarza, ślusarza, murarza	<ul style="list-style-type: none"> • zdarzenie losowe określone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych w ubezpieczeniu budynków rolniczych w postaci: eksplozji, gradu, lawiny, obsunięcia się ziemi, ognia, pioruna, tąpnięcia, upadku statku powietrznego; • zdarzenie dodatkowe w postaci: deszczu, dewastacji, dymu i sadzy, działania dzikich zwierząt, huku ponaddzwiękowego, kradzieży z włamaniem stałych elementów, naporu śniegu lub lodu, opadu, pęknięcia mrozowego, podtopienia opadowego lub roztopowego, powodzi zwyczajnej lub sztormowej, przepięcia, stłuczenia, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i innych obiektów, wiatru, zalania; • zacięcia się zamka w drzwiach wejściowych lub zatrząśnięcie się drzwi wejściowych; • utrata kluczy do drzwi wejściowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • trzy interwencje • limit do 1 500 zł na każdą interwencję
2.	podanie numeru telefonu do specjalisty z zakresu mycia paneli fotowoltaicznych zamontowanych na dachu budynku	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie wydajności fotowoltaiki – wskutek zabrudzenia paneli; 	<ul style="list-style-type: none"> • brak limitu

8. Poszczególne usługi assistance obejmują:

- 1) **tymczasowy pobyt w lokalu zastępczym** – przysługuje wówczas, gdy wskutek wypadku ubezpieczeniowego dom jednorodzinny objęty ubezpieczeniem jest uszkodzony lub zniszczony w takim stopniu, że nie nadaje się do dalszego zamieszkiwania; usługa obejmuje organizację pobytu oraz pokrycie kosztów pobytu wraz z kosztami transportu ubezpieczonych do lokalu zastępczego i z lokalu zastępczego z powrotem do domu jednorodzinne, jeśli dom ten został przywrócony do zamieszkania; lokalizacja lokalu zastępczego nie musi odpowiadać lokalizacji uszkodzonego lub zniszczonego domu jednorodzinne a standard wykończenia oraz wyposażenie lokalu mogą być inne niż domu jednorodzinne; Centrum Pomocy decyduje o okresie pobytu w lokalu zastępczym oraz o wyborze lokalu zastępczego; usługa jest realizowana do czasu przywrócenia domu jednorodzinne do stanu umożliwiającego jego ponowne

zamieszkanie, nie dłużej jednak niż 60 dni, lub wypłaty odszkodowania, w przypadku szkody całkowitej; fakt zniszczenia, uszkodzenia domu jednorodzinne, uniemożliwiającego zamieszkiwanie w nim potwierdzony jest przez odpowiednie służby, w tym straż pożarną, nadzór budowlany; PZU pokrywa wyłącznie koszty samych noclegów, z wyłączeniem kosztów za prąd, gaz, wodę, internet, telefon, telewizję i inne usługi świadczony na rzecz ubezpieczonych;

- 2) **przechowanie ocalałego mienia** – przysługuje wówczas, gdy wskutek wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ochrony, ocalałe mienie w postaci stałych elementów domu jednorodzinne i inne mienie (w tym ruchomości domowe, materiały i zapasy), wymagają przewiezienia do miejsca przechowania; PZU zorganizuje usługę przechowania i pokrywa koszty przechowania tego mienia wraz z kosztami jego transportu do miejsca przechowania i z miejsca

przechowania z powrotem do domu jednorodzinnego, jeśli dom ten został przywrócony do zamieszkania; usługa jest realizowana do czasu przywrócenia domu jednorodzinnego do stanu umożliwiającego jego ponowne zamieszkanie, nie dłużej jednak niż 60 dni; miejsce przechowania ustalone jest przez ubezpieczonego w porozumieniu z Centrum Pomocy; ubezpieczony może skorzystać z usługi zamiennej (w ramach przewidzianego limitu) polegającej na wynajęciu kontenera magazynowego; w tym przypadku koszt wynajmu kontenera pokrywa PZU, a okres wynajmu ustalany jest przez Centrum Pomocy w porozumieniu z ubezpieczonym, nie dłużej jednak niż do 60 dni;

- 3) **dozór ocalałego mienia w miejscu ubezpieczenia** – przysługuje wówczas, gdy wskutek wypadku ubezpieczeniowego dom jednorodzinny nie spełnia któregośkolwiek z wymogów określonych w § 6 ust. 2; usługa obejmuje organizację dozoru i pokrycie kosztów dozoru ocalałego mienia w postaci stałych elementów domu jednorodzinnego i innego mienia (w tym ruchomości domowych, materiałów i zapasów), które znajdują się w dotkniętym szkodą budynku jednorodzinnym objętym ubezpieczeniem; dozór mienia jest realizowany nie dłużej niż 5 dni, do czasu naprawy lub założenia nowych zabezpieczeń mienia spełniających wymogi określone w § 6 ust. 2;
- 4) **interwencyjna pomoc specjalisty** – przysługuje wówczas, gdy wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego w budynku objętym ubezpieczeniem interwencja danego specjalisty jest konieczna; usługa obejmuje organizację i pokrycie kosztów dojazdu specjalisty, robocizny specjalisty, materiałów lub części użytych do naprawy lub wymiany, z wyłączeniem umywalk, muszli klozetowych, spłuczek toaletowych wraz ze zbiornikiem, wanien, brodzików, kaloryferów; PZU nie gwarantuje, że użyte materiały lub części będą tej samej jakości, co uszkodzone lub zniszczone elementy; usługa elektryka obejmuje jedynie naprawę instalacji elektrycznej, o której mowa w § 2 pkt 10; w przypadku utraty kluczy usługa obejmuje organizację i pokrycie kosztów usługi wymiany zamków w drzwiach zewnętrznych wraz z kosztem wymienianych zamków; o ile zajdzie taka potrzeba, koszt usługi uwzględnia także koszt poszukiwania przyczyny szkody albo tylko koszt diagnozy w przypadku braku opłacalności naprawy (gdy koszt naprawy przekracza wartość uszkodzonego mienia); w przypadku braku możliwości dokonania naprawy w miejscu ubezpieczenia, koszty transportu do najbliższego serwisu naprawczego i z powrotem na miejsce ubezpieczenia, pokrywa ubezpieczony;
- 5) **deratyzacja, usunięcie gniazd os, usunięcie gniazd szerszeni** – przysługuje wówczas, gdy:
  - a) w domu jednorodzinnym objętym ubezpieczeniem pojawiają się myszy, szczury,
  - b) w domu jednorodzinnym objętym ubezpieczeniem lub na nim pojawiają się gniazda os lub szerszeni; usługa obejmuje organizację i pokrycie kosztów dojazdu specjalisty, robocizny i materiałów;
- 6) **mycie paneli fotowoltaicznych zamontowanych na dachu budynku** – przysługuje wówczas, gdy doszło do zmniejszenia wydajności fotowoltaiki wskutek zabrudzenia paneli; usługa obejmuje wyłącznie podanie numeru telefonu do specjalisty z zakresu mycia paneli fotowoltaicznych zamontowanych na dachu budynku.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 37

1. PZU nie organizuje i nie pokrywa kosztów usług assistance:
  - 1) jeżeli wypadek ubezpieczeniowy został wyrażony przez ubezpieczonego rolnika lub domownika tego rolnika umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa, chyba że w razie rażącego niedbalstwa spełnienie świadczenia odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 2) związanych z:
    - a) konserwacją budynku rolniczego objętego ubezpieczeniem, w tym wymianą żarówek, bezpieczników,
    - b) naprawą objętą gwarancją producenta lub sprzedawcy,
    - c) wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego w postaci stłuczenia, z wyłączeniem stłuczenia zewnętrznych szyb w stolarcze drzwiowej, okiennej, dachowej,
    - d) przenikaniem wód gruntowych,
    - e) zawilgoceniem budynku w wyniku zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych poprzez niezabezpieczone otwory,
    - f) naprawą lub wymianą przedmiotu ubezpieczenia, niebędącego przedmiotem szkody – który uległ uszkodzeniu/zniszczeniu wskutek wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego objętego ubezpieczeniem,
    - g) naprawą instalacji podziemnych, w tym wodnych, elektrycznych, kanalizacyjnych, gazowych;
    - h) naprawą kuchni gazowych, kuchni elektrycznych, płyt kuchennych indukcyjnych lub ceramicznych, piekarników, kuchenek mikrofalowych, pralek, pralko-suszarek, suszarek do ubrań, chłodziarko-zamrażarek, zamrażarek, zmywarek, pieców centralnego ogrzewania, klimatyzatorów, w stałej zabudowie lub zamontowanych na stałe:
      - starszych (w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia) niż 5 lat od daty produkcji lub
      - objętych w dniu awarii gwarancją producenta lub sprzedawcy.
2. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są usługi assistance dotyczące zacięcia się zamka w drzwiach balkonowych lub zatrzasknięcia się bramy otwieranej automatycznie.
3. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są koszty utraty przez ubezpieczonego wody, gazu.
4. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są koszty usług assistance, które ubezpieczony poniósł bez powiadomienia Centrum Pomocy o potrzebie skorzystania z usługi assistance.
5. W przypadku, gdy skontaktowanie się z Centrum Pomocy nie było możliwe w sposób określony w § 38 ust. 2 z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego, ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu zobowiązany jest podać tę przyczynę. PZU zwraca poniesione przez ubezpieczonego koszty na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty za wykonanie usługi assistance, nie więcej jednak niż do wysokości kwotowego limitu odpowiedzialności określonego dla danej usługi assistance.
6. W przypadku braku dostępności usługodawcy (na danym terenie i w określonym czasie) – PZU zwraca poniesione przez ubezpieczonego koszty na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty za wykonanie usługi assistance, nie więcej jednak niż do wysokości kwotowego limitu odpowiedzialności określonego dla danej usługi assistance.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

POSTĘPOWANIE W RAZIE WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO

§ 38

1. W przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem: dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników, dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm, dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm, ubezpieczenia od awarii urządzeń technologicznych lub agregatów prądotwórczych dla rolników i firm, ubezpieczenia budowli dla rolników i firm, ubezpieczający lub ubezpieczony ma obowiązek:

- 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym wezwać straż pożarną lub inne służby w zależności od rodzaju wypadku ubezpieczeniowego, który miał miejsce; jeśli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował powyższych środków, PZU nie odpowiada za szkody, które powstały z tego powodu;
- 2) niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od daty powstania wypadku ubezpieczeniowego lub uzyskania o nim wiadomości, powiadomić miejscową jednostkę policji i uzyskać pisemne potwierdzenie zgłoszenia, jeżeli szkoda powstała wskutek przestępstwa (podpalenie, kradzież z włamaniem, inne przestępstwo); jeśli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie spełnił tego obowiązku PZU może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeśli niespełnienie tego obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego;
- 3) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz dostarczyć posiadane informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia przez PZU roszczeń regresowych;
- 4) zawiadomić PZU o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego wystąpienia; w razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa tego obowiązku, PZU może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku; skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU w powyższym terminie otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości;
- 5) **nie dokonywać** – póki przedstawiciel PZU nie dokona oględzin – żadnych zmian w uszkodzonym przedmiocie ubezpieczenia i nie naprawiać go, jeżeli nie jest konieczne zabezpieczenie pozostałych przedmiotów po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody; to postanowienie nie dotyczy sytuacji, gdy PZU lub jego przedstawiciel nie przeprowadził takich oględzin w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, albo 14 dni, jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzeczników);
- 6) udzielić przedstawicielowi PZU wyjaśnień i pomóc w uzyskaniu informacji na temat okoliczności wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej rodzaju i rozmiaru.

2. W przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia assistance dla rolników, ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu zobowiązany jest:

- 1) przed podjęciem działań we własnym zakresie skontaktować się z Centrum Pomocy, dzwoniąc pod numer infolinii wskazany w dokumencie ubezpieczenia (polisie) oraz podać:
  - a) imię i nazwisko ubezpieczonego;
  - b) numer polisy;
  - c) numer PESEL;
  - d) adres miejsca ubezpieczenia;
  - e) numer telefonu, pod którym Centrum Pomocy może skontaktować się z ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu;
  - f) krótki opis zdarzenia i rodzaj potrzebnej pomocy;
  - g) inne informacje niezbędne do realizacji usługi;
- 2) do ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 39

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek ubezpieczającego w oparciu o informacje niezbędne do dokonania oceny ryzyka i określenia należnej składki.
2. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU zapytywał przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 2, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
4. Jeśli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 2 i 3 spoczywają zarówno na nim, jak i ubezpieczonym. Nie dotyczy to sytuacji, gdy ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
5. PZU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 2–4, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 2–4 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
6. Z zastrzeżeniem ust. 7 – umowa ubezpieczenia może być zawierana:
  - 1) przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy (ubezpieczającego i PZU) albo
  - 2) za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, pod warunkiem, że ubezpieczający:
    - a) zapozna się z właściwym regulaminem świadczenia usług drogą elektroniczną (o ile jest wymagany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) i go zaakceptuje,
    - b) zaakceptuje treść OWU,
    - c) złoży wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.
7. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU potwierdza dokumentem ubezpieczenia (polisą).

8. Zawarcie:

- 1) dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm;
- 2) dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych w stadium budowy (dla firmy);
- 3) ubezpieczenia budowlı (dla firmy) – wymaga oględzin przedstawiciela PZU w miejscu ubezpieczenia, jeśli umowa ubezpieczenia zawierana jest z PZU po raz pierwszy.

§ 40

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy lub na okres krótszy od roku.
2. Dla przypadku przyjęcia do ubezpieczenia w trakcie trwania danej rocznej umowy ubezpieczenia kolejnego budynku

dotychczas nie objętego ochroną ubezpieczeniową PZU – ubezpieczenie dla tego budynku zawierane jest:

- 1) **w przypadku umowy ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników** – w ramach zawartej już umowy ubezpieczenia, na okres do końca okresu ubezpieczenia określonego w tej umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4;
  - 2) **w przypadku umowy ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm i umowy ubezpieczenia budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm** – w ramach zawartej już umowy ubezpieczenia, na okres do końca okresu ubezpieczenia określonego w tej umowie ubezpieczenia.
3. Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie niektórych ubezpieczeń jest uzależnione od spełnienia warunków określonych w **Tabeli nr 9**.

Tabela nr 9

	Rodzaje ubezpieczenia	Warunki zawarcia umowy ubezpieczenia
1.	 dobrowolne ubezpieczenie budynków rolniczych dla rolników	posiadanie w PZU na dzień zawierania umowy ubezpieczenia <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych
2.	 ubezpieczenie od awarii urządzeń technologicznych i agregatów prądowłrczych dla rolników i firm	posiadanie w PZU na dzień zawierania umowy ubezpieczenia <ul style="list-style-type: none"> • dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników albo • dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm
3.	 ubezpieczenie budowlı dla rolników i firm	posiadanie w PZU na dzień zawierania umowy ubezpieczenia <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych albo • dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm
4.	 ubezpieczenie assistance dla rolników	posiadanie w PZU na dzień zawierania umowy ubezpieczenia <ul style="list-style-type: none"> • dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 41

1. O ile nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada po dniu, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU, rozpoczyna się w dniu określonym w umowie jako początek okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU, rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty i kończy się z ostatnim dniem okresu ubezpieczenia wskazanego w tej umowie ubezpieczenia.
4. W przypadku, gdy PZU ponosi odpowiedzialność przed opaczeniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona

w terminie, PZU może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy, wygasa ona z końcem okresu, na który przypadła niezapłacona składka.

§ 42

Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie danego ubezpieczenia wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia;
- 2) z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia, za które uważa się utratę, zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym jego naprawę lub gdy koszt tej naprawy jest równy bądź przekracza wartość ubezpieczeniową przedmiotu ubezpieczenia – w zakresie tego przedmiotu ubezpieczenia;
- 3) z chwilą przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia – w zakresie tego przedmiotu; nie dotyczy to sytuacji, gdy wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 45;
- 4) z dniem doręczenia PZU oświadczenia o odstąpieniu przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w § 43;

- 5) z chwilą poinformowania ubezpieczającego o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym, o którym mowa w § 41 ust. 4;
- 6) z upływem 7 dni od dnia, w którym ubezpieczający otrzyma wezwanie do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłane po upływie terminu jej płatności określonym w dokumencie ubezpieczenia (polisie), jeśli w tym wezwaniu ubezpieczający został poinformowany, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego wezwania spowoduje, że ochrona ubezpieczeniowa wygaśnie;
- 7) z dniem doręczenia drugiej stronie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 44 ust. 10;
- 8) w dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla rolników – z chwilą wygaśnięcia obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych;
- 9) w ubezpieczeniu od awarii urządzeń technologicznych lub agregatów prądotwórczych dla rolników i firm:
  - a) z chwilą wygaśnięcia dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników albo dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm, lub
  - b) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia;
- 10) w ubezpieczeniu budowli:
  - a) z chwilą wygaśnięcia obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych albo dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla firm, lub
  - b) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia;
- 11) w ubezpieczeniu assistance z chwilą wygaśnięcia dobrowolnego ubezpieczenia budynków rolniczych dla rolników.

§ 43

1. Jeśli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od tej umowy, składając oświadczenie w tym zakresie:
  - 1) w terminie 30 dni od dnia jej zawarcia – jeśli ubezpieczający jest konsumentem;
  - 2) w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia – jeśli ubezpieczający jest przedsiębiorcą.

Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia PZU nie poinformowało ubezpieczającego, który jest konsumentem, o prawie odstąpienia od umowy ubezpieczenia, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ten ubezpieczający dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU udzielało ochrony ubezpieczeniowej.

2. Jeśli ubezpieczający, który jest konsumentem, zawarł umowę ubezpieczenia za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, termin, w ciągu którego może on odstąpić od tej umowy, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia, w którym PZU poinformowało go o zawarciu tej umowy ubezpieczenia lub jeśli jest to termin późniejszy – od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość. Termin jest zachowany, jeśli przed jego upływem oświadczenie o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia zostało wysłane.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 44

1. Wysokość składki ubezpieczeniowej PZU ustala według taryfy, która obowiązuje w dniu przygotowania przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego.

2. Wysokość składki ubezpieczeniowej ustala się w zależności od:
  - 1) przyjętego rodzaju ubezpieczenia;
  - 2) rodzaju przedmiotu ubezpieczenia, charakterystyki przedmiotu ubezpieczenia,
  - 3) stadium budowy budynku rolniczego;
  - 4) zużycia technicznego przedmiotu ubezpieczenia;
  - 5) sumy ubezpieczenia określonej dla przedmiotu ubezpieczenia;
  - 6) położenia miejsca ubezpieczenia;
  - 7) okresu ochrony ubezpieczeniowej (umowa roczna lub krótkoterminowa); dla ubezpieczeń krótkoterminowych składkę oblicza się proporcjonalnie za okres trwania ochrony ubezpieczeniowej, w stosunku do składki za rok takiej ochrony (system pro rata temporis);
  - 8) zastosowanej zwwyżki, zniżki w składce.
3. W umowie ubezpieczenia stosowana jest:
  - 1) zwyzka w składce:
    - a) za ratalny schemat płatności składki ubezpieczeniowej,
    - b) za rodzaj ogrzewania w kurniku fermowym,
    - c) za rodzaj ogrzewania i ściółkę w kurniku fermowym,
    - d) za dodatkową ochronę zgodnie z § 5;
  - 2) zniżka w składce za zawarcie umowy ubezpieczenia w PZU na kolejny okres ubezpieczenia, przy czym zniżka ta nie ma zastosowania w umowie ubezpieczenia budowli dla rolników i firm i w ubezpieczeniu assistance dla rolników.
4. PZU może zastosować indywidualną ocenę ryzyka i określić wysokość składki ubezpieczeniowej dla przedmiotu ubezpieczenia w inny sposób niż wynikający z taryfy składek, w sytuacjach uzasadnionych, w tym niezamieszkiwania lub nieużytkowania przedmiotu ubezpieczenia, innego niż nowo wznoszony, nieprzerwanie przez okres dłuższy niż 90 dni.
5. Składka ubezpieczeniowa może być płatna jednorazowo albo w ratach. Jednak składka ubezpieczeniowa za umowę ubezpieczenia z okresem ubezpieczenia krótszym niż 12-miesięczny płatna jest jednorazowo. Terminy płatności składki i wysokość rat składki są określone w dokumencie ubezpieczenia (polisie).
6. Składka ubezpieczeniowa albo jej rata może być płatna w gotówce albo w formie bezgotówkowej.
7. Jeśli zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za datę zapłaty składki ubezpieczeniowej uważa się dzień:
  - 1) autoryzacji płatności – jeśli ubezpieczający płaci kartą;
  - 2) w którym pełna, wymagalna kwota składki albo jej raty wypłynęła na rachunek bankowy PZU – jeśli ubezpieczający płaci w inny sposób niż określony w pkt 1, w tym przelewem bankowym lub przekazem pocztowym.
8. Składka nie podlega indeksacji.
9. Jeśli ochrona ubezpieczeniowa w danym ubezpieczeniu wygaśnie przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
10. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego w zakresie danego ubezpieczenia, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.

11. Jeśli ubezpieczający lub ubezpieczony poda do wiadomości PZU nieprawdziwe dane, które mają wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU, gdyby podano dane prawdziwe, a składką ubezpieczeniową przyjętą w umowie ubezpieczenia. Jeśli wystąpi wypadek ubezpieczeniowy, roszczenie PZU o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.

PRZENIESIENIE PRAW Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 45

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia w:
- 1) dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla rolników;
  - 2) dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych dla firm;
  - 3) dobrowolnym ubezpieczeniu budynków rolniczych w stadium budowy dla rolników i firm;
  - 4) ubezpieczeniu budowlu dla rolników i firm
- prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia wymaga zgody PZU.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej, która przypada za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeśli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, z uwzględnieniem ust. 4.
4. Postanowień ust. 1–3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzycielności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek wystąpienia przewidzianego w umowie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 46

1. PZU wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Jeśli wyjaśnienie, w terminie określonym w ust. 1, okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. PZU jest zobowiązane:
- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do:
    - a) poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz

- b) podjęcia postępowania, które dotyczy ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także
- c) poinformowania osoby występującej z roszczeniem – pisemnie lub w inny sposób, na którą osoba ta wyraziła zgodę – jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania, jeśli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.

Jeśli umowę ubezpieczenia zawarto na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo mogą zgłosić jego spadkobiercy.

W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;

- 2) jeśli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłacił odszkodowania – do zawiadomienia pisemnie:
  - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
- 3) jeśli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną, które uzasadniają całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym, które jest podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

§ 47

Jeśli po wypłacie odszkodowania z tytułu kradzieży z włamaniem stałych elementów ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest:

- 1) niezwłocznie zwrócić PZU odszkodowanie, jakie dostał za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU;

- 2) zwrócić PZU kwotę, która odpowiada wartości przedmiotu w dniu odzyskania – w razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym.

§ 48

PZU wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

PREJĘCIE ROSZCZEŃ NA PZU

§ 49

1. Z dniem, w którym PZU wypłaci odszkodowanie, roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU pokryło tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU.
2. Nie przechodzą na PZU roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej, która jest odpowiedzialna za szkodę albo je ograniczył, PZU może odmówić wypłaty odszkodowania. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po tym jak PZU wypłaci odszkodowanie, PZU przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

REKLAMACJE, SKARGI I ZAŻALENIA

§ 50

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) pisemnej – na adres do doręczeń elektronicznych PZU SA w rozumieniu ustawy o doręczeniach elektronicznych, począwszy od dnia wpisania tego adresu do bazy adresów elektronicznych;
  - 3) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
  - 4) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU SA rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie

może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.

5. Odpowiedź PZU SA na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z tym, że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek osoby, która złożyła tę reklamację, skargę lub zażalenie.
6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU SA, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU SA przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. W przypadku umowy zawartej za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, gdzie oferta została wysłana drogą elektroniczną i do zawarcia umowy ubezpieczenia doszło drogą elektroniczną, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygania sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygania sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU SA jest następujący: reklamacje@pzu.pl.
13. PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 51

1. Powództwo o roszczenie, które wynika z umowy ubezpieczenia, można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie, które wynika z umowy ubezpieczenia, można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.